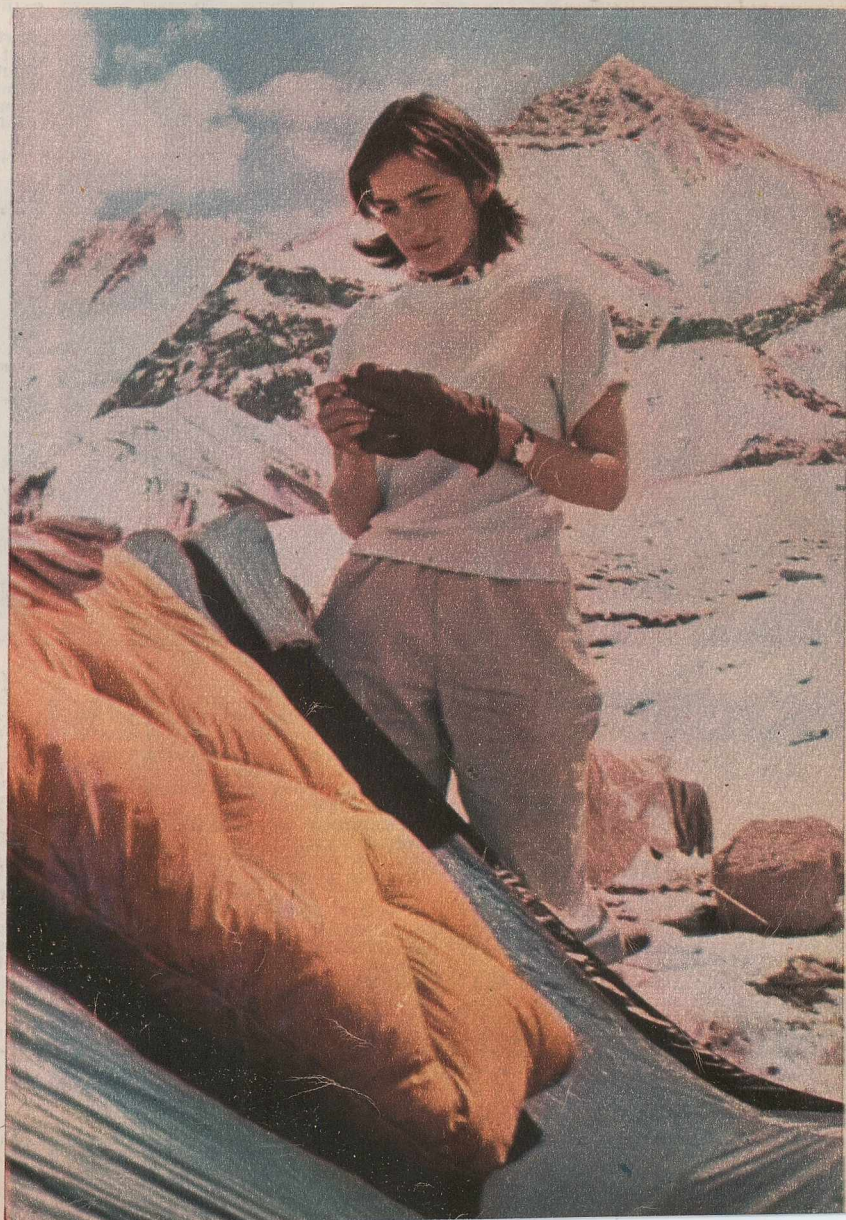

**S U S,
PE ACOPERIȘUL
LUMII**

(PAG. 12—16)

În fotografiile noastre: doi români în Pamir

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 40 (384) — 6 octombrie 1962

fotocronica
FLAGARII

Colectivistii din comuna Călinești, raionul Dragănești-Olt, au terminat de însămînțat grîul de toamnă pe întreaga suprafață planificată de 1.350 hectare.

Colectivul Teatrului de stat de miniaturi din Leningrad ne vizitează țara și va da în Capitală și în provincie câteva spectacole. În fotografie, Arkadi Raikin, artist al poporului al R.S.F.S. Ruse, conducătorul ansamblului. →

În viața poporului algerian s-a produs un eveniment de o însemnătate deosebită: proclamarea Republicii Democratice Populare Algeria. Fotografia înfățișează momentul proclamării noului stat algerian ← în Adunarea Națională Constituantă.

Furtuna care s-a abătut recent asupra Spaniei s-a soldat cu sute de victime și pagube foarte importante. După ultimele evaluări, bilanțul acestei groaznice catastrofe este următorul: 877 morți și dispăruți, 193 răniți și pagube materiale în valoare de 2,5 miliarde pesetas. În fotografie, urmăriile furtunii în provincia Barcelona.

80.000 de studenți și studente (numai la cursurile de zi), dintre care 27.000 „boboci”, au pășit în noul universitar, întâmpinați cu tradiționalul „Bine ați venit”.

Micul comentariu

NIȘTE PRECURSORI AI „INTEGRAȚIONISMULUI”

de Florica ȘELMARU

Într-una din duminicile trecute s-au desfășurat simultan, în trei orașe vest-germane, zgomotoase demonstrații naționaliste. Știrea care ne-a semnalat faptul era transmisă de agenția americană „Associated Press”, care nici măcar pe vremea răposatului senator McCarthy nu a fost vreodată bănuită a avea simpatii de stînga. Totuși, știrea consemna: „La Kassel, Partidul Populist Național

German, partid de extremă dreaptă reorganizat în luna iunie și care odinioară l-a ajutat pe Hitler să preia puterea în Germania, și-a ținut conferința de constituire. Fostii membri ai detașamentelor SS s-au adunat și ei într-un congres, la Saarbrücken”.

Conferințe de constituire ale unor partide pronaziste, congrese SS!... Atmosfera amintește în mod îngrijorător pe aceea din Germania de acum 30 de ani. La Kassel au fost proferate invective adresate deopotrivă țărilor socialiste și puterilor occidentale. La Saarbrücken a luat cuvîntul fostul general SS Felix Steiner. După cum reținea din știrea menționată, acesta a făcut elogiul detașamentelor SS, declarînd că ele au fost înființate ca „trupe de elită” care „să facă față unor situații excepționale și să fie un exemplu”. Fostul general SS a adăugat că în timpul celui de-al doilea război mondial aceste trupe au dobîndit „un aspect european” datorită străinilor care li s-au alăturat. Încă un mic efort de memorie — de

data asta de numai aproximativ 20 de ani! Străinii care, după Steiner, confereau „un aspect european” detașamentelor de asasini SS erau ciracii acestora — mai puțin tehnicizați în crimă, dar nu mai puțin zelosi — proveniți din alte țări: milițienii lui Darnand din Franța, rexiștii lui Degrelle din Belgia, legionarii lui Horia Sima din România și așa mai departe. Evocîndu-l, ți se perindă în minte o substanțială galerie de brute cinice și lacome, care trădau, torturau, ucideau, urmînd sîrguincios „exemplul” membrilor detașamentelor SS și secundîndu-l în „situațiile excepționale” cărora aceștia erau chemați a le face față — după expresia fostului lor general.

Dacă insolentele manifestări naționaliste care se desfășoară în Germania occidentală amintește în mod stăruitor pe acelea de acum 30 de ani, îngăduința binevoitoare de care ele se bucură nu amintește mai puțin toleranța complice a republicii weimariene. Sub alte etichete, e drept. Într-un moment în care

Bonnul visează „integrări europene” în care să ocupe primul loc, orice grupare capătă acces la bunăvoința oficială — cu condiția să se proclame „europeană”. Ceea ce fostul general SS a știut foarte bine atunci cînd a vorbit despre „aspectul european” al detașamentelor pe care le-a comandat. Că aceste detașamente se compuneau din cine se compuneau și se îndeletniceau cu ce se îndeletniceau, trece pe al doilea plan. Cel puțin de formă. Pentru că de fapt în singura țară din Europa unde se formulează deschis și la nivelul oficiale revendicări teritoriale, sinistra lor competentă are prețuire. (Dovadă, posturile pe care mulți dintre foștii lor membri le ocupă în diferite sectoare ale vieții publice, dovadă, desăvîrșita impunitate de care se bucură aproape toți).

Nu e de mirare că fostul general SS, evocînd „aspectul european” al trecutei activități, caută să-l consacre și ca pe un fel de precursori ai „integraționismului”.

VIZITA TOVARĂȘILOR GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ ȘI ION GHEORGHE MAURER ÎN INDONEZIA

La invitația președintelui și primului ministru al Republicii Indonezia, dr. Sukarno, și președintelui Republicii India, dr. Sarvapalli Radhakrishnan, la 28 septembrie președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Române, Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și ministrul Afacerilor Externe al R.P. Române, Corneliu Mănescu, au plecat într-o vizită în Indonezia și India.

La 1 octombrie tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu tovarășii Ion Gheorghe Maurer și Corneliu Mănescu au sosit la Djakarta. Atât la sosirea în capitala Indoneziei, cât și în timpul vizitei făcute în restul țării, înalților oaspeți români li s-a făcut o primire caldă, entuziastă, expresie a sentimentelor de prietenie și simpatie față de țara noastră din partea poporului indonezian.

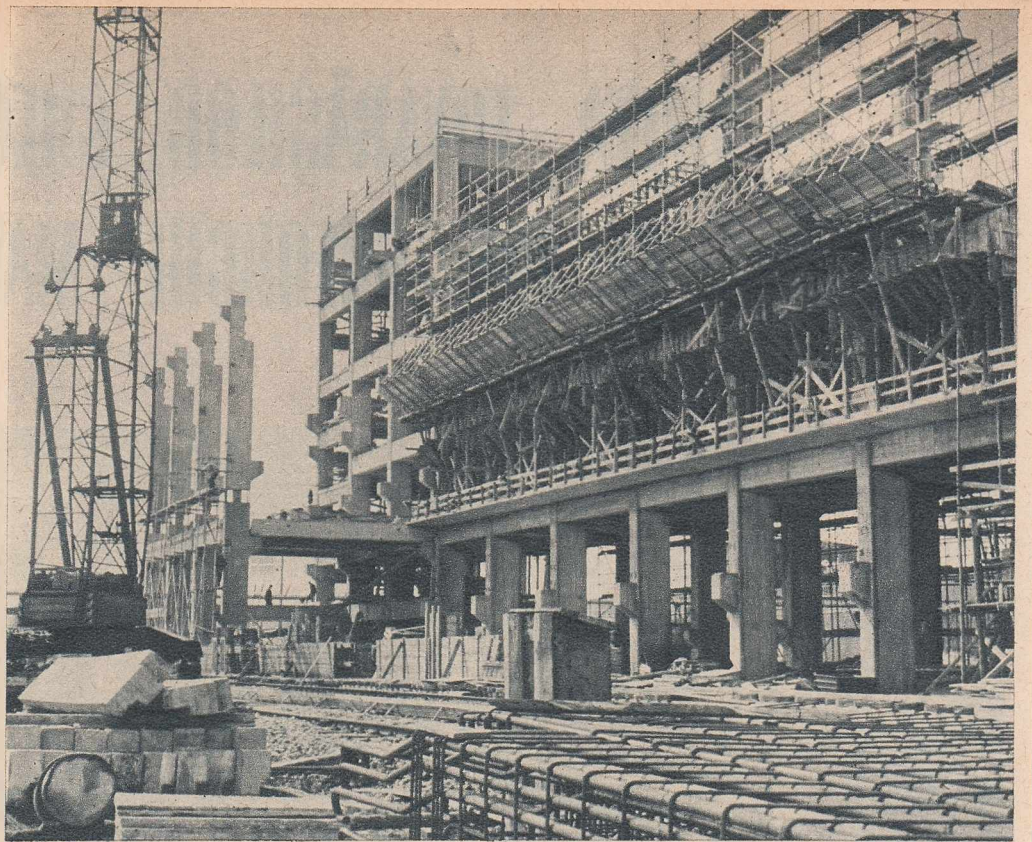
La plecare, pe aeroportul Băneasa.

La sosirea solilor poporului român pe aeroportul Kemajoran din Djakarta.
(Telefoto Ágarpres)

Imagini din R.D. GERMANĂ

Marea fabrică de fibre sintetice care se ridică în orașul Wilhelm Pieck, raionul Cottbus, va intra în producție în anul viitor. În conformitate cu planul septenal al R. D. Germane, în 1965 această unitate a industriei chimice va produce 9.000 tone fibre de lanon, 1.000 tone mătase de lanon și 3.000 tone mătase fină de dederon.

La 7 octombrie 1949 în viața poporului german a avut loc un eveniment de importanță istorică. La acea dată a fost întemeiat primul stat german al muncitorilor și țăranilor, Republica Democrată Germană.

Sub conducerea încercată a P. S. U. G., partid marxist-leninist al clasei muncitoare, oamenii muncii din R. D. G. au obținut de atunci succese remarcabile în construcția socialistă. Datorită luptei neobosite pentru interesele vitale ale poporului german, pentru îndeplinirea misiunii sale de factor de pace și progres, R. D. Germană și-a dobândit prețuirea și stima tuturor popoarelor iubitoare de pace.

Inițiativele și acțiunile pe care le întreprind Uniunea Sovietică și Republica Democrată Germană pentru reglementarea pașnică a problemei germane și a Berlinului occidental se bucură de adeziunea și sprijinul oamenilor cinștiți din lumea întreagă. În condițiile când în Germania de vest cercurile militariste revanșarde devin din ce în ce mai agresive, politica iubitoare de pace a guvernului R. D. Germane se afirmă cu tărie ca factor activ al vieții internaționale.

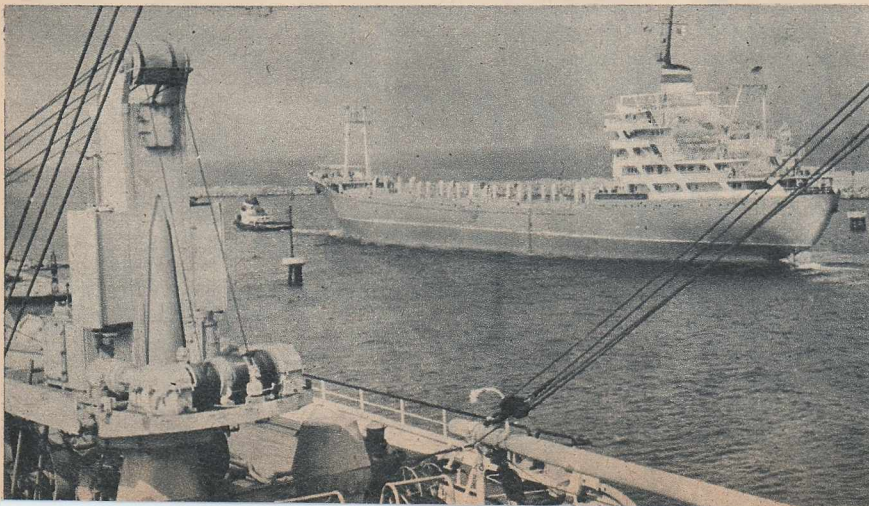
Între țara noastră și R. D. Germană s-au statornicit relații de strânsă colaborare socialistă și ajutor reciproc, relații care se dezvoltă pe zi ce trece. Recentă vizită a delegației de partid și guvernamentale a R. D. Germane în R. P. Română a constituit încă o mărturie vie a prieteniei indestructibile dintre cele două țări, bazată pe principiile internaționalismului socialist.

R. D. Germană și R. P. Română pășesc, împreună cu celelalte țări ale lagărului socialist, neabătut înainte pe calea păcii și socialismului.

Copii din Berlinul democrat, mai „virstnici” decât aceste blocuri de pe Karl-Marx-Allee...

La Rostock s-a terminat recent construcția canalului maritim Warnemünde, lucrare care a necesitat cifva ani de muncă asiduă. În fotografie, vasul „Senftenberg” părăsind portul Rostock prin noul canal.

Un terțet de glorii sportive ale R. D. Germane închină un pahar pentru noi succese în sport și în viață. De la stînga la dreapta: săritoarea în lungime Hiltrun Claus, gimnasta Ingrid Föst și schioara Helga Haase.

La reparația cup-
torului prin recupe-
rarea cărămizilor de
șamotă, brigada de
zidari a economisit
materiale în valoare
de 17.000 lei.

CLIPA HOTĂRÎTOARE

Kicsi Grigore, raționalizatorul de la secția de turnătorie a uzinei „Hidromecanica”.

Omul e dolofan și mărunt, îndreptățindu-și parcă numele. Îl cheamă Kicsi Grigore, adică Mic Grigore. Tovarășul nostru este autorul unei raționalizări pe care cabinetul tehnic o formulase în felul următor: „schimbarea tehnologiei de turnare la corpul duzei de la prevenitorul de erupție”. Va să zică, schimbarea tehnologiei... Nu mă afluam nici în fața unui inginer, nici măcar a unui tehnician, ci în fața unui muncitor de la turnătorie uzinei „Hidromecanica”. Poate formularea riguroasă m-a derutat sau poate că înfățișarea blândă și atentă a interlocutorului meu m-a mirat pe moment. Știam că raționalizarea comunistului Kicsi Grigore a adus o economie de 60 kg metal la fiecare piesă și că, în bani, totalul economiilor realizate prin aplicarea noii tehnologii se ridică la 27.000 lei. Dar mă obseda întrebarea: cum i-a venit ideea tovarășului Grigore?

— Ideea?... Nu mi s-a pus niciodată această întrebare. Ea a izvorât fără-ndoială din îndelunga mea activitate practică. Ceea

ce mi se pare însă mai important este mobilul strădaniei mele și a altora, adică necesitatea de a găsi soluții și metode noi, capabile să elimine surplusurile de consum de metal. Organizația de partid a pus această sarcină în fața tuturor comuniștilor. Și noi ne-am străduit, fiecare la locul său, să răspundem concret...

Așa s-a născut, încetul cu încetul, conștiința răspunderii lui Kicsi în producție. Și nu numai conștiința, dar și încrederea în posibilitățile lui. Aceasta a fost clipa hotărâtoare.

...Corpul duzei se turna cu două masele. Într-o zi controlorului de calitate i se prezintă o formă de turnare pentru această piesă doar cu o singură masele. Stă omul și se uită uimit la Kicsi: „Dar asta e complet greșită, tovarășe! E rebut!” Kicsi e descumpănit. „Știi dumneata cât m-am gândit la forma asta? Zile în șir! De treisprezece ani lucrez în turnătorie și niciodată nu mi-am bătut capul atfă. Am făcut toate calculele...” Dar controlorul a rămas neînduplecat. Atunci a învățat tovarășul Kicsi Grigore că nu e destul să ai idei

bune, ci trebuie și să perseverezi, să lupți pentru punerea lor în practică. S-a dus la mastru. „Să fie încercată — a hotărât acesta. Nu se poate califica o idee nouă drept nefolositoare, pînă cînd nu e experimentată...”

Ajungînd cu firul povestirii aici, Kicsi se oprește. Mina gravă dispăre și pe neașteptate zîmbește și mă întreabă rizînd:

— Cum credeți că s-a sfîrșit experiența?

— Bine. Cum altfel? — îi răspund nedumerit de schimbarea asta bruscă.

— Ei da... Din clipa cînd am auzit verdictul maestrului, m-a cuprins neliniștea... Deci nu mai exista nici o piedică... Acum să te văd, frățioare, ce-ai făcut — îmi ziceam. Hotărît că va reuși — mă încurajam tot eu. Mă interesam de soarta acestei forme, cum te-ai îngriji de propriul tău copil. La turnare n-a avut nici un defect. Dar știi dumneata cum se întîmplă cu piesele astea. Cînd începi să bagi cuțitul strungului în carnea metalică, hop, apare și incluziunea și piesa e rebutată. Și iată-mă urmărind-o pe flux. Cu cîtă emoție am așteptat sfîrșitul prelucrărilor mecanice, nu

mă întrebă. Dar verdictul controlorului de calitate a pus capăt temerilor mele: piesa era bună.

— Va să zică asta e povestea...

— De ce vă grăbiți? Încă nu v-am spus sfîrșitul... Comunic rezultatul experienței inginerului Cantor. El mă felicită, dar îmi cere să mai fie turnate încă zece piese. M-am supărat puțin pe nedrept atunci, dar apoi mi-am dat seama că inginerul avea dreptate. Metoda trebuia verificată temeinic. Să nu existe nici o îndoială. Dar eu lucrez acum liniștit. Eram convins de reușită. Și într-adevăr, așa a fost.

MOLPAD? Ce-o fi asta?

Ștînd de vorbă cu directorul întreprinderii „Hidromecanica” din Brașov despre atenția pe care o acordă secțiile realizării economiilor, îmi spune:

— Necondiționat să scrieți despre MOLPAD...

Molpad? Și iată-mă alergînd să descopăr secretul celor șase litere, căci între timp aflasem că MOLPAD nu e nici numele unui om, nici al unei mașini formidabile, ci reprezintă pur și simplu inițialele unor cuvinte care indică un procedeu foarte eficient și economic de turnare: masele oarbe laterale cu presiune atmosferică alimentate direct. Cît de importante sînt economiile de metal în general și cele de oțel în special, o știe toată lumea. Dar MOLPAD-ul nu înseamnă numai economii substanțiale, ci și o metodă avansată de turnare și de aceea căutam omul de la care a pornit ideea. Pînă la urmă lucrurile s-au lămurit: era vorba de un colectiv de ingineri și muncitori care au elaborat metoda și au pus-o în practică. Și totuși de unde a fișnit flacăra?

La turnarea roților de cablu pentru geamblacuri, aceste adaosuri tehnologice care sînt masele erau cu 300% mai mari decît greutatea proprie a piesei. Inginerii de la turnătorie se frămîntau să găsească o soluție care să elimine uriașele procente (300%) de consum de oțel lichid. Se interesau la alte întreprinderi, studiau cărți de specialitate. Într-un cuvînt, căutau cu febrilitate o soluție. Și, ca totdeauna, perseverența a învins. Printre numeroasele metode indicate de literatura de specialitate, cu posibilitate de aplicare în uzină, într-un manual sovietic a fost descoperită ideea MOLPAD-ului. Manualul trata însă MOLPAD-ul

Ion BRAD: „MĂ UIT ÎN OCHII COPILOR“

ca pe o experiență. Sarcina colectivului de ingineri era s-o transforme într-o metodă curentă, ceea ce n-a fost nici simplu, nici ușor, dar o dată elaborată a dat rezultate remarcabile. Când argumentează, inginerii folosesc mai mult cifrele decât vorbele; cifre care pot să zăpăcească pe cei profani, dar care conving pe oamenii de meserie. Iată argumentația, în cifre, a noii metode de turnare, comparată cu metoda clasică: indicele de utilizare a oțelului lichid a crescut de la 47,71 la 51,35; costul confecționării modelelor pentru maselote s-a redus de la 2.400 lei lunar la 400 lei lunar; productivitatea muncii la operațiile de tăiere, curățire și polizare a pieselor turnate a crescut cu peste 15%, iar economiile de oțel lichid se cifrează în ultimul an la 500 tone.

Ascultând detalierea acestor cifre am rămas surprins când mi s-a spus: „Și, cu toate acestea, ceea ce am făcut era doar un început. A trebuit să introducem metode și mai eficiente pentru realizarea de economii“.

Și astfel am aflat de cea mai recentă metodă folosită la „Hidromecanica“: turnarea pieselor din oțel cu maselote cu înveliș exoterm. Ea se utilizează mai ales la piesele grele. În primul semestru, datorită acestei metode s-au economisit 160 tone oțel.

Șase oameni harnici

Inginerul Emil Iliescu îmi spunea: „N-aș fi crezut niciodată că zidarii vor recupera atât de mult material la cuptorul de tratament...“ Era constatarea sinceră a unui om care fusese la fața locului. Dar cei șase zidari, în frunte cu comunistii Găitan Victor și Ion Sipoș, au dezmințit toate previziunile.

Cuptoarele de tratament, care lucrează la regimuri de temperaturi mari (600°-1.200°) zi și noapte, intră în reparație capitală anual. Cărămida de șamotă supusă la o exploatare intensivă se durifică în exterior prin topirea și întărirea oxizilor de aluminiu și fier, devenind în cea mai mare parte inutilizabilă. Ea este aruncată, căci cine s-ar încumeta să înlăture crusta dură de pe suprafața ei? Și apoi, când ai la îndemână material nou, de ce ai pierde vremea? Asta ar fi fost

logica unui om comod. Zidarii studiaseră diverse posibilități de recuperare a materialelor. Când la consfățuirea de producție s-au angajat să economisească 8.000 de lei, ei aveau o motivare temeinică. Și la reparația cuptorului de tratament nr. 14 ei au dovedit cu prisosință că nu au greșit prea mult calculele.

Pentru a scurta timpul, zidarii au băgat în cuptor niște guri de răcire. Toată noaptea cărămizile au fost supuse unui flux de aer rece. Totuși, dimineața în cuptor căldura mai persista. Dar o temperatură care pentru un om îndrăzneț era suportabilă. „Ne gândeam că, dacă vom aștepta completa răcire a cuptorului, vor mai trece încă multe ore și producția ar avea de suferit“ — ne spunea comunistul Găitan. Și zidarii au intrat în cuptor. Acesta a fost primul act îndrăzneț. Dar nu singurul. Mare a fost uimirea celor care i-au văzut pe zidari cum iau cărămidă cu cărămidă și polizează crusta dură sau cum înlătură cu ciocanul glazura de oxizi. Acțiunea lor ar fi putut stârni zăbete, pentru că alături stăteau stivuite cărămizile noi, care i-ar fi scutit de osteneală. Ei aveau însă conștiința îndatoririi îndeplinite, a respectării angajamentului luat în fața unei adunări întregi.

Despre echipa de zidari șamotori de la „Hidromecanica“ nu s-a vorbit niciodată. Și iată că dintr-o dată fapta lor i-a impus atenției tuturor. Și nu numai pentru că economiile realizate de dinșii se ridică la 17.000 lei, ci mai ales pentru înalta conștiință de care au dat dovadă, neprecupețind nici timpul, nici forțele, și dovedind că în orice loc de muncă un om cu inițiativă poate ajunge să se bucure de stima și prețuirea tovarășilor săi.

★

În ultimele șapte luni la uzinele „Hidromecanica“ din Brașov s-au economisit la prețul de cost al întregii producții 2.463.000 lei. Noi am descris aici numai câteva modalități care au dus la realizarea acestei sume. Dar inițiativele sînt mult mai numeroase. Oamenii gîndesc. Și ideile lor se transformă în raționalizări, inovații și metode noi.

Cornel BOZBICI
Fotografii de Aurel COPOS

Membrii brigăzii de zidari șamotori: 1. Găitan Victor; 2. Sipoș Ion; 3. Aldea Vasile; 4. Gădri Martin; 5. Bendescu Andrei; 6. Găitan Vasile.

C. IGNĂTESCU — „Agurida“

Editura Tineretului — 214 pag.

Devotat literaturii de evocare istorică, scriitorul își consacră recenta carte răscoalii de la Bobâlna, care a ridicat la luptă mii de iobagi transilvăneni împotriva cruntei exploatare feudale.

NICOLAE JIANU — „Venecm din întuneric“

Editura pentru Literatură — 427 pag.

Atmosfera unui târg moldoveanesc între anii 1939-1944, descrisă prin prisma unui adolescent, Grigore, ce a crescut într-un mediu abrutizant din care luptă să se desprindă. Autorul intenționează să ilustreze prin acest caz forțele sociale ce se înfruntă, nașterea unei noi conștiințe.

C. NICULESCU-BASU — „Amintirile unuia artist de operă“

Editura Muzicală — 610 pag.

Cunoscutul artist liric își rememorează în acest volum activitatea prodigioasă de peste 60 de ani, desfășurată pe scena operii noastre și peste hotare.

FR. NANSEN — „Prin noapte și gheață“

Editura Științifică — 444 pag.

Jurnalul de călătorie al cunoscutului explorator relatează călătoria întreprinsă pe bordul lui „Fram“ printre ghețurile arctice (1893-1896), valorificând literar un bogat material documentar și științific.

GEORGE NICULESCU - BASU

H. ZALIS

LA FONTAINE... SCENARIST

La Fontaine n-a cunoscut — e drept — cea de-a șaptea artă și nu și-a destinat fabulele transpunerii pe peliculă. Dar miezul filozofic, morala lor, rămân mereu actuale. Cu condiția unei adaptări libere, fabulele lui La Fontaine pot așadar deveni motive cinematografice. La această concluzie par să fi ajuns și inițiatorii filmului „Cele patru adevăruri”. Patru episoade de sine stătătoare vor fi realizate de tot atâția regizori, pornind fiecare de la cîte una din cunoscutele povestiri morale ale fabulistului.

Prima a intrat în producție fabula cinematografică „Doi porumbei”, pe

care o semnează René Clair. Eroii sînt doi oameni complet străini unul de celălalt, pe care întîmplarea — sau mai bine-zis o ușă blocată — îi „condamnă” să petreacă împreună cîteva zile izolați, fără a avea posibilitatea de a comunica cu exteriorul. E o ocazie pentru proverbiala fantezie a lui René Clair de a construi o serie de situații pline de haz și neprevăzut.

„Corbul și vulpea” e altă fabulă care-și împrumută titlul unui episod de film. Realizator este Hervé Bromberger și are drept interpreți pe Ana Karina și comicii Jean Poiret și Michel Serrault. Următoarele două

episoade urmează a fi realizate unul în Italia de Alessandro Blasetti, avînd ca protagoniste pe Sylvia Koscina și Monica Vitti („Iepurele și broasca țestoasă”), și altul sub titlul „Moartea și pădurarul”, în regia spaniolului Luis Berlanga, avînd pe actorul vest german Hardy Krüger în rolul principal.

În fotografie: interpreții episodului „Doi porumbei” (apreciatul cîntăreț de muzică ușoară Charles Aznavour și Leslie Caron, cunoscuti spectatorilor noștri din filmul „Lily”) ascultînd cu interes indicațiile regizorului René Clair (mijloc).

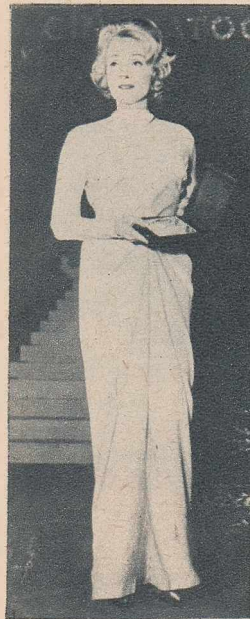
GOL PRINTRE LUPI

Un prunc fără nume, salvat de pe pragul camerei de gazare, trece din mină în mină și, în cele din urmă — ascuns într-o valiză — ajunge printre deținuții unui lagăr de exterminare nazist. Minunea datorită căreia copilul supraviețuiește în universul de groază a lagărului face obiectul romanului „Gol printre lupi” al scriitorului german Bruno Apitz. Ecranizare: romanului, la care lucrează în studiourile DEFA regizorul Franz Beyer, va evoca sub chipul actorilor Erwin Geschonck, Gerrit Wolf, Viktor Avdiuşko și Armin Mueller-Stahl figurile luptătorilor antifasciști din lagărul de la Buchenwald, care au făcut din plăpînda făptură incredințată oerotrării lor un simbol al rezistenței, a încrederii în ziua de mîine.

Marlene Dietrich premiată la Taormina

Anii nu par să aibă vreo putere asupra veșnic tinerei actrițe Marlene Dietrich. Alternând turneele de concerte cu roluri de film, Marlene Dietrich nu cunoaște la 60 de ani odihna. O nouă serie de recitaluri programate în Belgia și Olanda o așteaptă în actuala stagiune. Vara aceasta i-a adus însă și o importantă distincție internațională: în cadrul Festivalului cinematografic de la Taormina (Italia), i-a fost decernat Premiul celei mai bune interpretări feminine pentru rolul său din filmul antinazist „Procesul de la Nürnberg”, realizat de regizorul american Stanley Kramer.

În fotografie: Marlene Dietrich după ce l-a fost înmănat premiul în amfiteatrul grec din Taormina.

UN OM MERGE DUPĂ SOARE

„**C**e muncă plăcută i-a fost hărăzită soarelui! El face într-o zi ocolul pământului și revine apoi la locul de unde a plecat. Dacă ai pornit după el poți da ocolul lumii întregi și să te întorci apoi acasă după ce ai văzut o mulțime de lucruri interesante...”

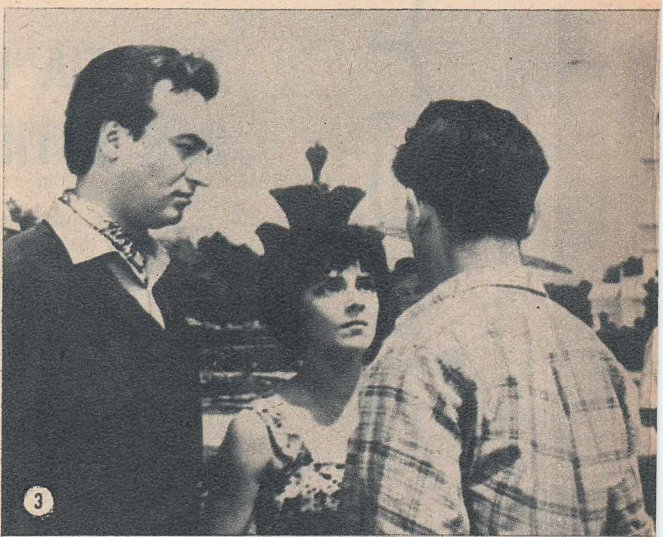
Și Sandu, băiețel de 5 ani, se hotărăște să pornească „pe urmele soarelui”. Acesta este pretextul filmului „Un om merge după soare”, realizat în studiourile „Moldova-Film” din Chișinău, de către tânărul și talentatul regizor Mihail Kalik. E o poveste plină de poezie, despre oameni buni și mai puțin buni, veseli și triști, despre bucuriile și necazurile omenești, despre viața unui mare oraș socialist, văzut prin ochii unui copil.

O neistovită sete de cunoaștere poartă pașii lui Sandu (interpretat cu mult farmec de micul Nicu Krimnus) pe străzile marelui oraș (foto 1). Și-a pus pe umăr jucăria preferată, cercul, iar în buzunar are câteva cioburi de sticlă colorată. Sînt gemulețe orășite, dar și Sandu e orășitor. Să vrea numai, și iată că totul — și case, și mașini, ba chiar și apa din fîntinile țîșnitoare — capătă culoarea roz, galben sau verde... Și cite lucruri minunate se mai întîlnesc pe stradă! Iată-l pe vînzătorul de bilete de loterie. Ce om de treabă! Cum de nu se lasă ispitite fetele astea de biletele darnicului bătrînel? (foto 2) O mie și una de minuni soliciță atenția micului călător pe urmele soarelui. Așa se face că Sandu era gata-gata să cadă sub roțile unui autocamion. După ce l-a ocărit bine, șoferul s-a împrietenit cu copilul și l-a poștit să facă cu mașina o parte din drumul său spre soare. Băiatul, în schimb, îi dăruiește din lumina bucuriei sale.

Dar o întîlnire neașteptată umbrește fericirea proaspetei lor prietenii: șoferul o surprinde pe sora sa în tovărășia unui om de nimic, care nu-i merită dragostea (foto 3).

Din noianul de întîlniri, în fața copilului se naște imaginea nealterată de idilism a vieții omenești. Mîntea sa curioasă absoarbe ca un burete toate senzațiile, încercînd să priceapă ce e bine și ce e rău. În ciuda faptului că în fața ochilor săi se perindă și unele aspecte mai umbrite ale vieții, impresia de ansamblu rămîne luminoasă, optimistă. De altfel, micul erou nu contemplă lumea pasiv, ci o asimilează în acțiune. El protestează, de pildă, cu vehemență atunci cînd un om grosolan rupe cu nesimțire o floare gingașă sau e profund zguduît cînd se lovește pentru prima dată de noțiunea de război (episodul cizmarului cu picioarele amputate).

Razele soarelui se apropie de asfințit și umbrele se lungesc (foto 4). Se apropie de sfîrșit și minunata aventură a lui Sandu. A fost o călătorie ca de basm, în care a întîlnit dragostea și dezamăgirea, nașterea și moartea, curajul și lașitatea, dar mai ales marea bucurie a cunoașterii, strălucirea soarelui care te îndeamnă să tot mergi și să mergi înainte.

SI-AU DAT ÎNTÎLNIRE LA HAVANA

Înăra cinematografie revoluționară a Cubei oferă posibilități de exprimare și pentru cineaștii progresiști din alte țări ale Americii Latine. Astfel, una din cele mai noi producții în curs de realizare la studiourile în Havana aduce pe generic numele scriitorului argentin Osvaldo Dragun — pentru scenariu — și al cineastului Hugo Olive din Uruguay — pentru regie.

Este vorba de „Cronica cubaneză”, un film dedicat tinerelei studios care a avut o contribuție de seamă la istoriavoluției cubane și la transformările revoluționare din ultimii ani.

În fotografie: un ultim retuș la machiajul tînrului actor Sergio Corrieri, înainte de a intra în rolul studentului, purta centrală a filmului „Cronica cubaneză”.

**VOJTECH
JASNY
POVESTEȘTE
UN BASM
CONTEMPORAN**

Ce ar fi dacă o ființă cu daruri magice ar avea puterea de a colora oamenii dintr-o singură privire, într-o nuanță care le-ar trăda firea, caracterul sau starea sufletească? În roșu, să zicem, pe îndrăgostiți, în galben pe trădători, în violet pe ipocriți și mincinoși...

De la o asemenea situație paradoxală — dar în basme totul e posibil! — pornește în realizarea noului său film în culori tinărul regizor ceh Vojtech Jasny (vă mai amintiți de poeticul său film „Dorința“?).

Eroul, un învățător dintr-un orășel de provincie, un incurabil vi-

sător, se străduie să-și educe elevii în spiritul încrederii în oameni, convins că toți oamenii pot și trebuie să fie curați și cinstiți. El întâmpină însă opoziția citorva pedagogi în frunte cu directorul. Conflictul atinge apogeul cu ocazia sosirii în oraș a unui circ, care numără prin-

tre vedetele sale pe imblinzitoarea Diana și pisica ei înzestrată cu puteri magice: sub privirea acesteia, oamenii se colorează în tonuri care trădează însușirile la untrice ale firii lor.

— La scenariul „Când vine pisica“ lucrez de mai bine de cinci ani — declară regizorul-autor. Va fi un basm filozofic dar nu voi apela la nici unul dintre șabloanel tradiționale. Nu vom înțeli aici nici împărații, nici Feți-Frumoși, ci doar oameni obișnuiți a zilelor noastre. Cu mijloacele basmului încerc să lupt împotriva oțuzității și indiferenței.

În fotografie: actrița Emilia Vasary, interpreta Dianei din filmul ceh „Când vine pisica“

**JUSTIȚIA I-A IERTAT,
DAR SATIRA NU...**

Crónica judiciară a presei italiene a avut în ultimele luni drept vedete pe cei patru călugări capucini judecați de curtea de apel din Messina (Sicilia) pentru complicitate la șantaj, escrocherie și omucidere. Călugării se înhăitaseră cu o bandă care a terorizat multă vreme pe țărani pașnici din satul Mazzarino. Puternicele presiuni exercitate de cercuri influente ale oamenilor de afaceri și ale Vaticanului au izbutit să scoată „cinstitele“ fețe bisericesti de sub acuzarea mai puțin cinstitelor lor mași-

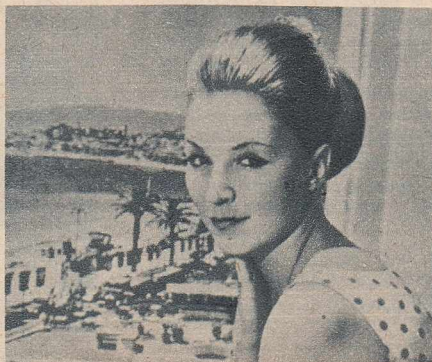

nații. Ei nu au scăpat însă de judecata opiniei publice. Drept procuror s-a instituit, printre alții, și regizorul Carlo Ludovico Bragaglia, care realizează pe această temă comedia „Cei patru călugări“. Pentru a transpune în elemente de satiră cinematografică povestea celor patru capucini, el a angajat patru din cei mai populari comici italieni: Aldo Fabrizi, Erminio Macario, Peppino de Filippo și Nino Taranto. În fotografie: sutanele unei vechi mănăstiri de capucini, cei patru comici italieni în sutana călugărilor bandiți din Mazzarino.

Un nou punct pe harta cinematografică a Africii

Prima realizare a cinematografilei naționale din tinărul stat Gabon se va intitula „Mamy Watta“ și are drept subiect o veche legendă din folclorul Africii negre. Rolul principal va fi deținut de actrița franceză Marina Vlady, care împreună cu regizorul Robert Darène participă și în calitate de coproducător la realizarea filmului.

În fotografie: Marina Vlady la Libreville, capitala Gabonului.

LA MARGINEA VIETII

mizeria omenească, mirosurile, numărul paturilor. „La capătul sălii — observă ziaristul — e un pat gol, destinat celor morți pe neașteptate, care sînt ascunși în spatele unei perechi de cearșafuri încrețite...”

Înțelegi după asta prea bine groaza bătrînei care trăiește cu 18.000 de franci pe trimestru:

„La azil? Cînd nu voi mai putea sufla. Nu mai înainte. Deși nădăjduiesc să mor acasă. Trăiesc aici de peste 35 de ani — și aici vreau să-mi sfîrșesc zilele. Am vîndut mobilele una după alta. Am vîndut totul afară de un pat și o masă. Nu mi-au mai rămas decît pereții. Dar atîta vreme cît mă mai pot ține pe picioare, nu voi pleca de aici. Asta e, domnule!”

Dar cît se va mai putea ține pe picioare?

DI. Tricot, secretarul general al unei grupări „în sprijinul bătrîneții”, întreține o vastă corespondență cu membrii Senatului francez, dar primește în același timp scrisori din partea celor care au neșansa să fie doar muritorii de rînd... Nu demult el a primit știrea că în departamentul Tarn-et-Garonne au murit de foame șapte bătrîni... Cîte departamente sînt în Franța?

DI. Tricot adună știri, ziare, scrisori, documente — un adevărat dosar al problemei bătrînilor în Franța. Dar, din păcate, lucrurile se opresc aici.

Există în Franța o Uniune națională a muncitorilor veterani. Iată ce povestește în continuare reporterul de la „L'Express”, după ce a stat de vorbă cu președintele acestei uniuni:

„El scoate dintr-un dosar voluminos o foaie împăturită în pătrățele.

La Beaumont-le-Roger, în departamentul Eure, un bătrîn de 76 de ani care locuiește de peste 30 de ani în aceeași casă și care își plătește cu regularitate chiria a primit un aviz de evacuare. Bătrînul n-a știut cui să se adreseze și a venit să ceară sfat la uniune.

— Și ce l-ați sfătuit?
— Să-și înduplece proprietarul. N-are nimic altceva de făcut!”

„Nimic de făcut...” Cuvinte pe care sute și sute de mii de bătrîni le ascultă dezolați, cu mîna făcută pilnie la ureche...

„Nimic de făcut...” Este concluzia la care ajunge și un raport oficial, așa-numitul „raport Laroque”.

Iată părerea unui gerontolog despre propunerile comisiunii Laroque, părere împărtășită ziaristului de la „L'Express”:

„Unele concluzii practice sînt în orice caz criticabile, iar propunerile concrete par realizabile în conjunctura socială actuală. Cu toate acestea, eu cred nu numai util ci și necesar să se asigure bătrînilor posibilitatea de a-și păstra o ocupație. Trebuie să se îngăduie, celor ce doresc, să-și poată continua munca”.

(Știți — se va adresa ceva mai tîrziu dl. Tricot ziaristului, dialogînd parcă cu gerontologul — știți că o dată trecut de 40 de ani, un om din zilele noastre nu mai găsește de lucru din pricina virstei?” Dar să revenim la gerontolog.)

„Alocarea unei părți ceva mai mari din buget pentru bătrîni va fi totdeauna ca o picătură într-un ocean”.

Ce poate însemna o picătură în marea ocean al mizeriei?

Radu ȚIULESCU

„În fapt nici nu trăim...”

După calcule aproximative, în Franța trăiesc 5.225.000 de bătrîni — oameni peste 65 de ani. Trăiesc?

Michel Vianey — ziarist la „L'Express” — a scormonit în azilurile de bătrîni, a stat de vorbă cu oameni aruncați ca obiectele uzate de o prea lungă întrebuințare.

Un bătrîn care poartă în spate opt decenii a lucrat pînă la vîrsta de 69 de ani și își duce zilele cu o pensie de mizerie: 31.000 de franci vechi la fiecare trei luni (cam 100 de franci noi lunar).

Ziaristul întreabă:
— Cum puteți trăi cu 31.000 de franci pe trimestru?

— Mîncăm extrem de puțin: un biscuit miuit în lapte, un ou... N-am nici gaz, nici electricitate. Folosesc pentru luminat o lampă de petrol...

Franța — ca și alte țări din „lumea liberă” — are numeroase pensii în care pensionarii duc o viață totalmente lipsită de griji: mîncare din belșug și după pofta inimii, îngrijire medicală aleasă, distracții care fac să treacă timpul ușor. Dar în aceste pensii trăiesc nu oameni — ci cîini. Ei duc viața pe care ar avea dreptul s-o ducă oamenii. În schimb oamenii sînt obligați să ducă o viață de cîine. Și încă de cîine-paria...
Să urmărim mai departe, o dată cu

ziaristul francez, soarta unora dintre cei a căror viață nu e decît o moarte lentă. Iată-l pe culoarele primăriei. O bătrînă venită — evident — pentru ajutor își ține picioarele.

„Ea primește 18.000 de franci pe trimestru” — notează Vianey.

— Cum trăiești?

— Nu știu, domnule. Dar dacă îmi cereți părerea... în fapt nici nu trăim...

Și atunci?

Există pentru bătrîni care n-au cîine să-i întrețină niște aziluri, niște cămine. Aici li se ia bătrînilor și bruma de pensie pe care o au, oferindu-li-se în schimb o viață demnă de halucinațiile lui Goya, în niște săli în care totul e prea mult:

cine-l cumpără pe Kim Bok Muk?...

Un om a intrat în redacția ziarului „Mail Sinmun” din Tegu (Coreea de sud). O figură ca multe alte mii pe care le poți întîlni pe stradă, în autobuz sau la reuna din cozile de la magazinele alimentare sud-coreene.

Insul acela slab, în haine drențoase, care s-a apropiat de biroul redactorului cu pași ari, trăgînd un picior, părea în om normal.

— Mă numesc Kim Bok Muk... i vreau să mă vînd...

Abia acum redactorul l-a prîtit cu atenție, încercînd să desfiere ceva din fața-i suptă, din chip injectați parcă de febră. Nu cumva individul acesta e eburn?

Dar, înainte ca degetul să pese pe butonul soneriei, omul eluă trist, monoton, atît cît risetea și monotonia pot da ravitate cuvintelor:

— Mă cheamă Kim Bok Muk. Am fost ofițer în armată, apoi recut în disponibilitate din pricina unei infirmități căpătate la un picior. De atunci...
Și deodată odiseea fostului

ofițer din armata Coreei de sud se depănă repede, fără șovăiri, fără pauze, aproape fără respirație.

După ce a fost nevoit să-și lepede hainele militare, Kim Bok Muk a trecut în rîndurile celeilalte armate: uriașa armată a șomerilor. A bătut la toate ușile, a încercat la toate portile. Zadarnic. N-a găsit de lucru.

Nenorocirea lui era însă mult mai mare. Avea de întreținut o familie grea, compusă din doi părinți bătrîni, neputincioși, o soție și doi copii. E drept că fratele lui mai mic lucra la o uzină, dar cîștigul lui era atît de mic, încît nu le ajungea nici pentru o masă la trei zile.

Fostul ofițer s-a dus la biroul pentru acordarea de ajutoare militarilor invalizi. Dar, așa cum se și aștepta de altfel, n-a primit nici un sprijin, nici chiar promisiunea cît de vagă că va căpăta un serviciu.

S-a angajat hamal. Poverile erau însă prea grele pentru trupul nedeprins cu astfel de munci. A făcut eforturi mari și rana de la piciorul bolnav i s-a

redeschis. A trebuit să renunțe. Și atunci, frămîntîndu-se după cîteva zile cumplite de lungi și nopți grele ca plumbul, i-a venit o idee pe care a crezut-o salvatoare:

— Caut pe cineva care să mă cumpere pentru 3 milioane de hvani... Mă vînd pentru muncă fie ele cît de umilitoare, pînă la sfîrșitul zilelor mele... Dar cer 3 milioane de hvani... Ajutați-mă să găsesc un cumpărător!

★

Trei milioane de hvani, în inflația care bîntuie Coreea de sud, este o sumă mică. Pentru Kim Bok Muk ea reprezintă poate hrana pe cîtva timp a familiei. Și pe urmă?

Iată la ce nu poate să se gîndească fostul ofițer, torturat de foamea în care se zbate împreună cu ai săi.

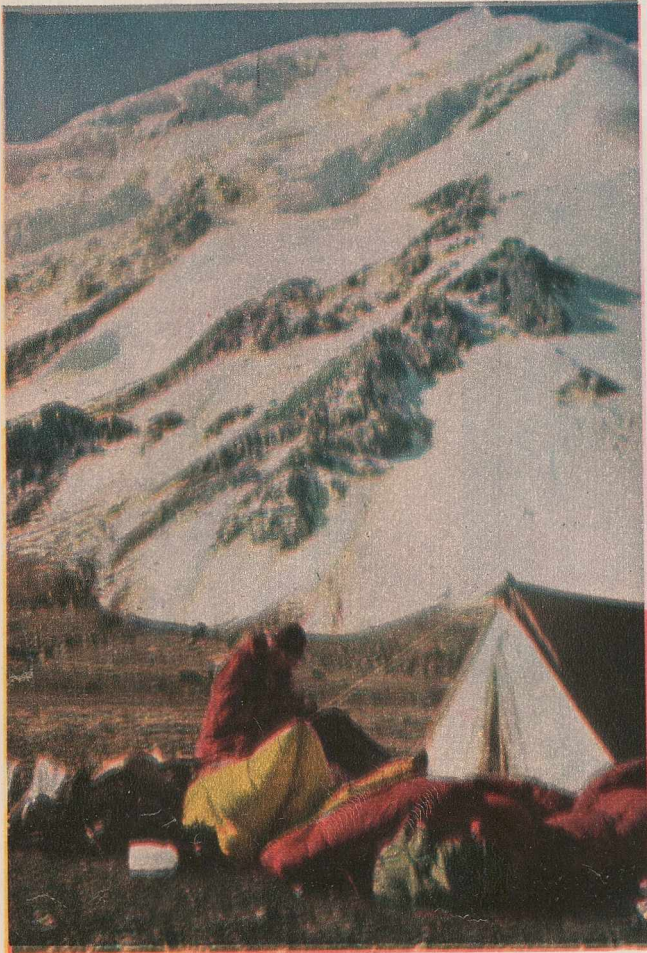
Iată la ce nu vor să se gîndească cîrmuitorii sud-coreeni, cărora atît de mult trimbișatul ajutor american le asigură — dar numai lor — o viață de huzur.

Marla ARSENE

Șomeri pe străzile Seulului, în așteptarea unui angajament.

Sus, pe acor

Un torent transversal bareaza drumul. →

Ascensiune pe Pamir!

Ați citit, probabil, în ziare că doi fizicieni români (alpiști amatori), soții Ioana Vlădescu și Sorin Ciulli, au escaladat Pamirul în cadrul expediției la care au participat împreună cu câțiva alpiști sovietici și cehi.

Desigur că știrea a stîrnit interes. Atît printre acei cărora exotica denumire le evocă vechi lecturi, cît și printre cei care știu prea puține despre Pamir. Și pentru unii, și pentru alții, am căutat să aflăm cît mai multe detalii cu privire atît la Pamir în general, cît și la expediția din care au făcut parte cei doi compatrioți ai noștri.

Soții Ciulli ne-au răspuns bucuroși la toate întrebările ce le-am adresat în numele cititorilor „Flăcării”, punîndu-ne în același timp la dispoziție fotografiile alăturate.

← În tabăra a II-a, la 4.200 m.

Grupul de alpiști în plină ascensiune, la 6.100 m altitudine.

COPERTA NOASTRĂ

Două imagini din expediția în Pamir. Sus: fizicianul Sorin Ciulli pe vârful Lenin, acolo unde au fost înfipte steagurile expediției (7.134 m altitudine). Jos: Ioana Vlădescu în tabăra de bază (3.700 m altitudine).

erişul lumii

Medalia de argint atribuită soţilor Ciulli, ca şi celorlalţi alpienişti ce au escaladat vârful Lenin.

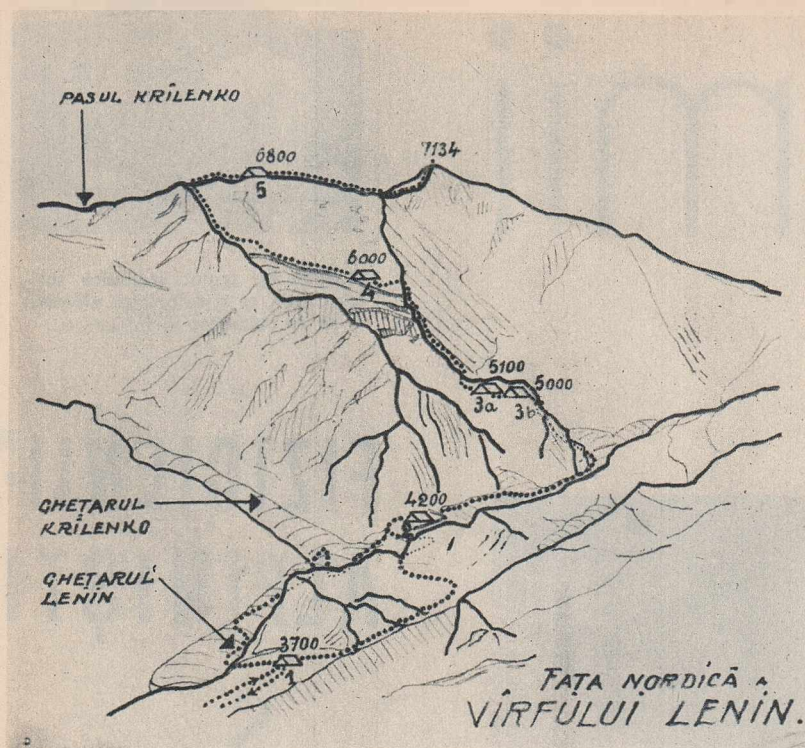
FIZICIENII-ALPINIŞTI

Sorin Ciulli este un tânăr fizician (29 de ani). Pasiunea sa este, desigur, fizica teoretică — specialitatea: energii mari. Dar, ca mulţi oameni ai epocii noastre, şi fizicianul Ciulli are un „violon d'Ingres” — alpinismul. L-a pasionat din adolescenţă, l-a practicat din plin în anii studenţiei, escaladând Carpaţii noştri. Visul său zbura însă spre înălţimi mai mari. Şi prilejul i s-a ivit în Uniunea Sovietică, unde a lucrat timp de 5 ani şi jumătate făcând parte din grupul fizicienilor români de la Dubna. În 1957, ducându-se să-şi petreacă concediul de odihnă în Caucaz, Sorin Ciulli şi soţia sa Ioana Vlădescu, la rîndul ei fiziciană şi alpinistă pasionată, au făcut o şcoală de căţărare pe gheaţă şi au escaladat Elbrusul. Acolo, pe culmile caucaziene, l-au cunoscut pe Abalakov, decanul alpieniştilor sovietici. De la acest maestru al ascensiunilor şi mersului pe gheaţă „li se trage” tinerilor fizicieni români interesul pentru Pamir. Abalakov le-a vorbit o seară întreagă despre măreţia Pamirului şi despre interesul prezentat de escaladarea unuia dintre cei mai mari gheţari din lume, gheţarul Fedcenko.

S. Ciulli — după cum el însuşi ne mărturiseşte cu umor — a „intrat la idee”, şi în vara următoare au început antrenamente serioase, pentru că după încă un an, în 1959, cei doi soţi să asalteze Pamirul, într-un grup din care mai făceau parte încă trei alpienişti, trei fizicieni cehi. Ei au escaladat gheţarul Fedcenko (77 km lungime, 2-10 km lăţime, 800 m grosimea gheţii), unde au întâlnit grupul înaintat al expediţiei sovietice organizate în cadrul Anului Geofizic Internaţional. Apoi sovieticul Alfred Koraliov şi românul Sorin Ciulli au escaladat piscul Comuna din Paris, înalt de 6.365 m, pe care pînă atunci nu se mai căţăraseră nimeni, fiind dificil de abordat din cauza distanţei mari care-l separă de căile de acces.

Succesul ascensiunii din 1959 s-a dovedit însă a nu fi decît aperiitivul din vechea zicală despre pofta care vine mîncînd. Şi „felul” următor — după cum şi-au spus soţii Ciulli — trebuia să fie escaladarea unui pisc pamirian mai înalt de 7.000 de metri.

Fața nordică a vârfului Lenin, cu traseul urmat de alpiști în ascensiune (linia punctată) și amplasamentul taberelor. Schița a fost executată de Sorin Ciulli după o fotografie a vârfului Lenin făcută prin teleobiectiv din Valea Alai.

O cotă ce poate constitui un titlu de mândrie pentru orice alpinist amator.

Zis și făcut. Au urmat antrenamente perseverente și, doi ani mai târziu, în 1961, soții Ciulli, împreună cu alți trei fizicieni de la Dubna, sovieticul Konstantin Dimitrievici Tolstov și cehii Marta și Miroslav Mali, cărora li s-a alăturat și geologul ceh Josef Sekyra, au întocmit planurile unei noi expediții.

Alpiștii și-au propus să escaladeze vârful Lenin (7.134 m) dinspre nord — în ciuda zăpezilor și a frigului, mult mai mari decât pe versantele sudice — deoarece astfel economiseau timp printr-un „drum de apropiere” mult mai scurt. Lucru important, pentru că întreaga expediție avea

să dureze trei săptămâni, timp în care alpiștii urmau să-și poarte în spinare, de la o tabără la alta, întreg echipamentul: corturi, saci de dormit, alimente, corzi, pitoane, pioleți etc. Plecați din orașul Oș de pe Valea Fergana cu un camion special, cu precompresie de aer, pus la dispoziție de Trustul de transporturi pamirian, ei au putut ajunge relativ ușor și repede în apropierea punctului în care trebuiau să-și fixeze tabăra de bază, la 3.700 m altitudine.

După ce au străbătut Munții Alai — comparabili în dimensiuni cu Caucazul și care constituie centura nordică a Pamirului — alpiștii au pătruns în Valea Alai, lată de 40 km.

Primele efecte fiziologice ale

altitudinii înalte au fost resimțite încă pe moderna și bine întreținută șosea asfaltată transpamiriană. Călătorind în camion și stînd nemișcați, alpiștii au simțit prea puțin efectul cel mai de seamă al altitudinii: rarefierea aerului. Șoferul aflat atunci la volanul camionului (mașina era condusă pe rînd de doi șoferi, doi tineri kirghizi) și-a dat seama de aceasta și le-a jucat o mică și nevinovată festă. Într-o trecătoare situată la 3.650 m altitudine a oprit camionul și i-a rugat pe călători să coboare și să pună câteva pietre sub roți. Alpiștii au sărit veseli din mașină, dar n-au făcut decât 2-3 pași și, gîfînd din greu, s-au oprit sfîrșiți. Lipsa oxigenului, prima oară resimțită numai la cea dintîi mișcare — săritul din mașină — își spusese cuvîntul.

Încă din momentul cînd au intrat în Valea Alai, munții li se păreau alpiștilor foarte apropiați. În fond însă, nu era așa. Au mers timp de o zi în vale, străbătînd zeci de kilometri, dar piscurile înzăpezite se mențineau la aceeași distanță. În schimb „delușoarele”, văzute ca atare mai înainte, se dovedeau a fi niște veritabili munți de mărimea Bucegilor. Era efectul iluziei optice care reduce aparent toate distanțele, fiind, alături de lipsa de oxigen, unul dintre cele mai frecvente fenomene naturale de care se izbește călătorul în Pamir. Ea se datorește purității neobișnuite a atmosferei, care este lipsită de fire de praf și de vapori de apă. Această iluzie optică avea să le joace încă multe renghiuri.

Ca niște veritabili alpiști, șoferii kirghizi au urcat mașina pe coaste abrupte. Ca și un om, mașina se cățara pe munți legată cu frînghii; șoferul, îndrumat de alpiștii ce urcau „pe jos”, stătea pe scară, cu portiera deschisă, gata la nevoie să sară afară. Dar o asemenea nevoie nu s-a ivit („Cum, oare, s-or fi întors?” — se întrebă tov. Ciulli).

Iată-l, pînă la urmă, în tabăra de bază (cota 3.700 m). Aici s-au despărțit de cei doi șoferi kirghizi,

mergînd mai departe „per pedes apostolorum”.

În acest punct, alpiștii au găsit o grupă de geografi sovietici. După ce lăsaseră în urmă cu câteva sute de kilometri pe ultimul păstor kirghiz din Valea Alaiului, întîlnirea cu un grup întreg de oameni a fost o surpriză plăcută. Ea s-a repetat după câteva zile, cînd a sosit o echipă de trei alpiști sovietici, sportivi de performanță. Aceștia tocmai se întorseseră dintr-o expediție de pe un alt vîrf pamirian și aveau intenția ca, alăturîndu-se grupului romîno-sovietico-ceh, să escaladeze vârful Lenin.

Din nefericire însă, condițiile Pamirului n-au întîrziat să-și manifeste prezența. Chiar a doua zi după sosirea în tabăra de bază s-a stricat vremea și curînd toată regiunea se găsea sub un strat gros de zăpadă. Această perioadă de vreme rea a împiedicat orice încercare de a se merge mai departe. Mai

Cîteva amănunte despre Pamir...

Acoperișul lumii” — față denumirea pe care popoarele Asiei au dat-o din vechime Pamirului și pe care geografil și-au însușit-o. Într-adevăr, închipuiți-vă un uriaș podiș cu o înălțime medie de 5.000 metri, cu nenumărate piscuri ce trec de 6.500 metri și cu trei ce trec chiar de 7.000. Mai închipuiți-vă că acest podiș ocupă o suprafață mai mare decât a republicii noastre și că, încercînd să-l străbați, ai avea de parcurs nesfîrșite întinderi prin care nu numai că nu ai întîlni urma vreunui om, dar nici pe cea a vreunei alte ființe vii. Sînt imense spații lipsite de viață, în care se succed unii după alții ghetarii de mărimea unor munți și torrentele de dimensiunile unor fluvii. În munții de gheață se cascadează tot pasul hăuri nesfîrșite și după escaladarea unui ghetar poți să de un lac alpin sau de un platou uscat ce precede un pisc semet, după care urmează un alt ghetar, un alt lac, un alt

platou, un alt vîrf etc. Vînturi turbate suflă peste tot fără oprire, iar anunțarea repetată a furtunilor de zăpadă poate constitui pentru meteorologi, în cea mai mare parte a anului, o previziune cu care nu se dă greș. Dar în ciuda uriașilor de gheață și a zăpezii veșnice, în zilele senine de vară, pe un picic de stofă neagră așezat la soare înregistrezi o temperatură de +50° Celsius, în timp ce noaptea ea va scădea la —25°.

Siliți-vă să vă închipuiți toate acestea laolaltă — și încă multe altele — și veți reuși cît de cît să vă faceți o imagine despre Pamir. Abia atunci vă veți da și mai bine seama de ce din totdeauna „Acoperișul lumii” a atras călătorii.

Cea mai veche mărturie scrisă despre Pamir o avem din secolul al VII-lea, cînd masivul a fost străbătut de călătorul chinez Siuan-Tzian. În secolul al XIII-lea un alt călător vestit trece printre coloșii de piatră și gheață — venețianul Marco

Polo. Dar secole de-a rîndul Pamirul continuă să rămînă o necunoscută, o pată albă pe harta lumii. Doar în a doua jumătate a secolului al XIX-lea se fac unele încercări cît de cît mai serioase de cercetare și cunoaștere a „Acoperișului lumii”. Dar abia după instaurarea și consolidarea puterii sovietice, expediții organizate și finanțate de statul socialist au descifrat una după alta necunoscutele ecuațiilor geografice ale Pamirului. Începutul a fost făcut în 1928 prin expediția organizată de Academia de științe a U.R.S.S., care a inaugurat un lung șir de expediții ce au cucerit culme cu culme din imensul Pamir.

Astăzi „Acoperișul lumii” nu mai este o pată albă pe hartă. Dimpotrivă, în partea sovietică a Pamirului (R.S.S. Tadjică și, pe versantul nordic, o parte a R.S.S. Kirghize) nu numai că sînt cunoscute toate vîrfurile importante, marile lacuri, ghetarii etc., dar există și mijloace de acces moderne. O șosea asfaltată lungă de aproape 1.000 de km străbate de la nord la sud întregul Pamir sovietic, legînd orașul Oș din Valea Fergana (R.S.S. Kirghiză) cu orașul de graniță Horog (R.S.S. Tadjică), situat la frontiera sovieto-afgană.

Toate acestea însă — cărora în ascensiunile contemporane li se adaugă: echipamente adecvate, radioul, aviația etc. —

nu însemnează că, pînă și în zilele noastre, o escaladare a piscurilor Pamirului nu continuă să fie o expediție temerară.

...și altele despre echipamentul alpinistului

Desigur că a escalada Pamirul însemnează cu totul altceva decât a face o ascensiune în Făgăraș sau pe Ceahlău. În Pamir nu sînt nici... cabane, nici... marcaje turistice. Ai de-a face, „în schimb”, cu niște condiții climatice deosebit de aspre și în special te lovești de lipsa oxigenului. De aci — necesitatea unei griji deosebite în alegerea echipamentului.

Corturile folosite în expediția de care vorbim au fost așa-numitele „corturi pamiariene”, de fabricație sovietică, excepțional de ușoare, rezistente la vînt. Pentru dormit — saci de nylon umpluți cu puf. Într-ucît aproape tot timpul urmau să bivouacheze direct pe gheață, ei și-au luat, pentru a-și pune sub sacii de dormit, saltele din spună de masă plastică, ce s-au dovedit foarte buni izolanți termici.

În ceea ce privește îmbrăcă-

mintea și încălșămîntea alpiștilor, și ea a fost adaptată condițiilor din Pamir. Lenjeria din vîntan, o țesătură dintr-o fibră sintetică caldă, ușoară și care nu se umezește, păstrînd corpul uscat. Pantaloni — cunoscutele pantaloni de alpinism, bufanți. Apoi un pulover. Peste pantalonii de alpinism — alții, așa-numiții pantaloni de ghetari, din ballonseide impermeabile și îmbrănați cu bocancul printr-un guler special al acestuia, astfel ca etanșitatea să fie perfectă. Peste puloverii unii dintre alpiști aveau pufoase, alții hanorace. Pe cap purtau așa-numitele „passe-montagne”, un fel de cagulă din lînă peste care se încheia gluga hanoracului. Partea rămasă liberă a obrazului era unsă cu o cremă specială, opacă, și acoperită cu un tifon, pentru a proteja epiderma de radiațiile ultraviolete, de frig și de vînt.

mult, soții Mali s-au îmbolnăvit de „rău de munte”. Dar geografii, dispunând de o farmacie întreagă, i-au repus pe picioare. Fapt care nu le-a ajutat totuși să-și poată continua ascensiunea: slăbiți de boală, scoși din circulație tocmai în zilele când toți se acomodau înălțimii prin muncă (cărind bagajele din prima în a doua tabără), cei doi soți au fost nevoiți să abandoneze.

În cele din urmă furtuna s-a potolit și alpinistii au putut porcede mai departe. Mai întâi trebuia străbătut ghețarul Lenin — drum anevoios din cauza crăpăturilor adânci care îi brăzdează suprafața. Învingând însă aceste greutăți, ei au ajuns la poalele peretelui nordic al vârfului Lenin, înființând, la 4.200 de metri, tabăra nr. 2.

Ascensiunea alpinistii și-au împărțit-o în cinci etape, cu tot atâtea tabere. După ce se fixau într-un loc, a doua zi porneau să

găsească locul taberei următoare. O dată fixat punctul cel mai potrivit, se reîntorceau la tabăra precedentă, își luau echipamentul și-l cărau în noua tabără. Și așa mai departe, din etapă în etapă, tot urcând din ce în ce mai sus.

Tabăra a doua era aproape de capătul superior al ghețarului Lenin. O escaladare pieptișă a peretelui nu era însă posibilă, din cauza imenselor streșini de zăpadă (cornișe) care străjuiau înălțimile de deasupra taberei. Ei au fost astfel obligați să urmeze un drum oarecum ocolit, în zig-zag, continuându-și cu încă câțiva kilometri înaintarea pe ghețar, escaladând o stîncă abruptă deasupra căreia au înființat apoi tabăra nr. 3 și ocolind apoi o mare cascadă de gheață, pentru a traversa pe la 6.000 de metri, înapoi, întreg peretele nordic și a urca pe creastă într-un loc situat exact deasupra taberei de la 4.200.

O problemă ce-i frământa pe

Geologul ceh Josef Sekyra avea un obicei care-i amuza pe ceilalți alpinisti: peste tot, în timpul urcușului, clădea din pietre așezate cu îndemănare una peste alta mici turnuri ca cel din fotografie. Ulterior, la coborîre, alpinistii s-au putut convinge că ceea ce considerau drept o „manie” era o măsură de precauție foarte folositoare pentru găsirea drumului de întoarcere.

← În tabăra a III-a, la 5.100 m altitudine.

Deosebit de importanți sînt ochelarii, întrucît razele ultraviolete, foarte puternice în condițiile unor altitudini atît de mari, atacă grav retina. Chiar și numai cîteva minute fără ochelari pot duce la orbirea temporară, iar un timp mai îndelungat, la pierderea definitivă a vederii. E vorba de ochelari speciali cu bandă de absorbție în ultraviolet și perfect etanși în jurul ochilor.

Problema încălzimii nu se rezolvă nici ea cu bocanci obișnuiți de alpinism. Pentru zona

friguroasă a marilor altitudini sînt necesare cizme înalte, imbiănite, asemănătoare celor purtate de aviatori, în care picioarele să stea comod și să nu degere. Sub cizme se atașează, prin legare, colțarii, niște crampoane dintr-un oțel special realizate după o concepție originală a alpinistului Abalakov.

În sfîrșit, echipamentului alpinistului i se adaugă ranițele, corzile, pitoanele și prețioșii pioleți, fără de care viața celui ce escaladează un ghețar nu ar putea fi asigurată nici un moment.

Poftiți la masă!

Cu ce se hrănește un alpinist în timpul unei ascensiuni ca cea din Pamir? În condițiile speciale create de lipsa de oxigen organismul refuză să primească obişnuitele conserve de carne sau pește, brînzeturile sau grăsimile animale — inclusiv untul. De aceea se întocmesc „meniuuri” speciale, la baza cărora stau: grăsimile vegetale (ulei de măsline), ciocolata și diferite concentrate — praf de lapte și de ouă, ovomaltină etc.

O problemă destul de grea o constituie și băutura: alpinistul trebuie să bea mult, deoarece prin respirațiile dese, impuse de lipsa de oxigen, organismul pierde mai multă apă decît

în condiții normale. Apa se găsește, desigur, din belșug, dar nu e potabilă. Nu pentru că ar conține ceva impurități ci, dimpotrivă, pentru că... e prea pură. Ea este, asemenea apei distilate, lipsită de orice săruri. Și organismului omnesc o asemenea apă nu-i priete — îl îmbolnăvește, dîndu-i boala denumită „intoxicație cu apă”; consecința cea mai gravă a consumului acestei ape constă în dezechilibre nervoase. Pentru a preveni asemenea urmări, în ranița alpinistului sînt todeauna pregătite cîteva cutiute cu sare de bucătărie, săruri de calciu, magneziu, potasiu ș.a., pe care le dizolvă în apa de băut.

Cum respirăm la 7.000 m altitudine

În mod obișnuit respirația este un act reflex (deși omul poate, dacă vrea, să respire și după voință, mai rar sau mai des). În general însă, respirăm fără „să ne dăm seama”. Cum se produce acest act? În condițiile unei presiuni atmosferice normale, bioxidul de carbon rezultat din arderile produse în organism se dizolvă în sînge. Cînd cantitatea de bioxid de carbon astfel dizolvată atinge un anumit nivel, unul din centrii sistemului nervos (din bulbul rahidian) este excitat și ordonă actul respirației.

Iată însă că în condițiile unei ascensiuni la mare înălțime situația se schimbă. Pe de o parte, rarefierea aerului, scăderea cantității de oxigen impun o respirație mai deasă și mai profundă. Pe de altă parte însă, un alt fenomen îl face pe om să nu mai respire. Despre ce e vorba? Precum am arătat, bioxidul de carbon dizolvat în sînge, la un anumit nivel constituie un excitant pentru centrul nervos coordonator al actului reflex al respirației. Dar solubilitatea bioxidului de carbon depinde în mare măsură de presiunea înconjurătoare. La o presiune prea scăzută, fenome-

nul, practic, nu mai are loc (bășicuțele de gaz care apar la desuparea unei sticle de apă minerală sînt o dovadă a scăderii acestei solubilități o dată cu presiunea!). În condițiile Pamirului, unde presiunea atmosferică este foarte scăzută, cantitatea de bioxid de carbon dizolvată în sînge nu atinge nivelul la care să mai poată excita centrul nervos, și omul „uită” pur și simplu să mai respire. În mod normal, dacă nu respiri, apare actul sufocării. În condițiile unei presiuni atît de scăzute, neexistînd în sînge bioxid de carbon, organismul nu mai trage nici semnalul de alarmă al sufocării. Te simți doar sfîrșit, obosit, te apasă o stare de somnolență, te așezi jos, dar nu poți adormi. În general nu ești bun de nimic. Apar apoi simptomele bolii cunoscută sub numele de „rău de munte”: dureri de cap, insomnii, după aceea grețuri și vomitări, lipsa completă a poftei de mîncare, uneori și temperatură ridicată. Efectele acestei boli sînt resimțite de sistemul nervos, consecința imediată fiind scăderea voinței, instalarea unei stări depresive.

Desigur că prevenirea unor asemenea situații se realizează

în primul rînd prin folosirea tuburilor cu oxigen. Dar expediția în Pamir de care vorbim nu a luat cu sine oxigen, pentru a nu-și încărea prea mult bagajele. Și totuși alpinistii romîni, sovietici și cehi din acest grup au reușit să se urce la peste 7.000 metri. Înfrîngerea acestei dificultăți s-a datorat antrenamentului temeinic pe care-l făcuseră sportivii înainte și metodei de educare a respirației pe care au aplicat-o. Dat fiind că în condițiile unei presiuni atmosferice atît de scăzute actul reflex al respirației dispare și omul „uită” să respire, alpinistii noștri și-au impus crearea unui reflex condiționat, învățîndu-se ca, automat, la fiecare pas făcut, să expire și să inspire aerul. În plus și-au făcut acomodarea la altitudinile înalte prin muncă, după un program zilnic judicios fixat. Iar uneori, cînd vreunul simțea mai puternic fenomenele „răului de munte”, cobora sub 4.500 m pentru a se reacomoda.

Concluzia sportivilor care au escaladat Pamirul este că se poate urca la 7.500-7.800 m și poate chiar la 8.000 m fără tuburi de oxigen, dacă se iau măsurile arătate mai sus.

La înapoiere, un scurt popas în iurta primului păstor kirghiz întâlnit.

membrii expediției era dacă sînt sau nu pe drumul cel bun. Și nu o dată au deviat de la itinerarul fixat. Aceasta pentru că alpinii care le dăruiseră schițele după care se orientau, schițe făcute de expediția organizată în 1960, cu prilejul celei de-a 90-a aniversări a nașterii lui V.I. Lenin, veniseră dinspre sud, în timp ce de data aceasta ascensiunea se făcea pe versantul opus. Abia în tabăra a III-a, așezată la altitudinea de 5.100 m, deasupra stîncii abrupte, s-au convins că sînt pe drumul cel bun, găsind epava unui avion care, în cadrul unei vechi expediții, capotase într-o aterizare forțată printre crevassele calotei de gheață.

Bineînțeles, ultimele etape au fost și cele mai dificile. Astfel, între 5.100 și 6.000 m, capul de coardă, care depune de fapt eforturile cele mai mari, trebuia să fie schimbat din jumătate în jumătate de oră. În acest interval se străbăteau în total 180 de pași,

ceea ce însemna 240 m pe oră (în mers obișnuit un om face cel puțin 4 km/oră!).

Tabăra a IV-a a fost așezată la 6.000 m, într-un loc foarte expus avalanșelor. După o revenire de câteva zile, pentru odihnă, pe stîncă de la 5.000 m (tabăra 3 b), de aici s-a pornit asaltul final. În ajunul acestuia, unul dintre sportivi, scoțind seara capul din cort, a văzut cerul plin de nori care în ultimele raze ale soarelui căpătaseră nuanțe coloristice verzi. Erau nori altocumuluși, vestitori ai vremii proaste. Alpinii trebuiau să grăbească ascensiunea, pentru că, dacă furtuna ar fi venit mai devreme de 2-3 zile, grupul ar fi trebuit să „hiberneze” pînă la îndreptarea vremii. Din fericire însă, vremea rea s-a statornicit în munți abia după escaladarea și coborîrea dificilului vîrf pamirian.

Ultima noapte de ascensiune alpinii au petrecut-o pe creastă, într-o tabără așezată la 6.800 m.

„Și cu tot frigul și vîntul puternic care a zgîlțit toată noaptea corturile, pot spune că am dormit foarte bine — ne declară tov. Ciulli — ceea ce mă face să cred că se poate dormi comod la o altitudine și mai înaltă, comparabilă cu cea a ultimelor tabere de pe Everest”.

În sfîrșit, și ultimele sute de metri ai ascensiunii, pe creastă, în ziua de 31 august. Drumul — la început destul de ușor și nepericulos. La ultima sută de metri însă, o ultimă barieră: un perete foarte înclinat de gheață, interesant din punct de vedere alpinistic, dar și dificil de escaladat. Vîrfurile pamirane nu s-a lăsat atît de ușor cucerit, și în escaladarea acestui ultim obstacol a fost nevoie de toată tehnica unei ascensiuni pe gheață: colțari, frînghii, pioleți. Efectuînd însă această ultimă escaladare, alpinii au găsit un vestigiu lăsat de expediția din 1960, care le-a fost de folos — vestigiu obișnuit în așa-numitele expediții himalaiene: o coardă fixă, foarte lungă, din nylon rezis-

tent. După scurgerea a 15 luni de cînd fusese lăsat aici spre a folosi și altor alpinii, pîtonul (pironul de fier folosit de alpinii pentru fixarea corzilor în stînci sau în gheață) nu se mai vedea, fiind acoperit de un strat gros de gheață albastră.

Ajunși în vîrf, alpinii au găsit dovezile materiale și documentele lăuate de expediția din 1960 și de altele precedente. Ei au luat unele documente, lăsînd la rîndul lor dovezile noii ascensiuni duse la bun sfîrșit.

Ca un omagiu adus prieteniei romîno-sovietice, fizicianul sovietic K. D. Tolstov a scos din ranița sa o sticlă miniaturală cu vin de Cotnari, pe care o păstrase din timpul recente sale vizite în România. Și, la 7.134 m altitudine, cu toții au sorbit cîteva picături din nectarul dealurilor cotnărene, ciocnind pentru pace, pentru prietenie, pentru victoria socialismului!

Pe cel mai înalt punct al vîrfului Lenin s-au înălțat în acea zi trei drapele: romîn, sovietic și cehoslovac.

EPILOG

Ce minunat sentiment îți crează aflarea unor urme lăuate de semenii și tovarășii tăi într-un pustiu! Ajunși pe culmea vîrfului Lenin, alpinii au găsit mesajele expedițiilor anterioare: un bust al marelui Lenin, o scrisoare a expediției din 1960 băgată într-o cutie de metal și o... cutie de conserve de carne. Ei au luat cu dîșii bustul lui Lenin și scrisoarea, lăsînd în schimb documentele expediției lor. S-au fotografiat pe vîrfurile Lenin (din păcate prea multe fotografii nu au putut face, deoarece la temperatura scăzută de acolo aparatul fotografic n-a mai funcționat, uleiul cu care-i sînt unse mecanismele îngroșîndu-se prea mult), au înălțat drapele patriei lor și au sorbit picătura de Cotnari adusă aici de K.D. Tolstov. În ce privește cutia de conserve de carne de care am amintit, pe aceasta au luat-o cu ei și au... consumat-o la întoarcere. Ba chiar cu foarte multă poftă. Ce vreți! Oamenii nu mai mîncaseră carne de vreo zece zile! În schimb, au lăsat pentru viitoarele grupuri de alpinii un pachet de ciocolată romînească.

A urmat coborîrea. Bineînțeles că și aceasta s-a făcut treptat, în etape, revenirea în atmosferă normală cerînd o reacomodare treptată a organismului. Senzația alpinistului după coborîrea de la o mare altitudine este foarte

plăcută. Capul îți este deosebit de limpede, pofta de muncă foarte intensă, randamentul activității intelectuale deosebit de crescut. Aceasta însă după scurgerea unei săptămîni de reaclimatizare și odihnă într-o stațiune de mare altitudine. Alpinii noștri li s-a oferit această posibilitate într-o stațiune de odihnă situată la 2.000 de metri altitudine, lângă Alma-Ata.

... Și iată-ne după câteva săptămîni la Moscova. Într-o aulă a Societății de geografie a U.R.S.S., alpinii romîni, sovietici și cehi care au escaladat vîrfurile Lenin raportează acestui înalt for științific toate datele culese de expediția lor și predau dovezile materiale ale ascensiunii: bustul lui Lenin și scrisoarea lăsată de expediția din 1960.

Ascensiunea este omologată. Curații sportivi primesc medalia de argint care se acordă fiecărui alpinist ce a reușit să biruie ghețurile care stau în calea celui ce escaladează cei 7.134 metri ai vîrfului Lenin.

Cele două medalii aduse la București de soții Ciulli sînt o cucerire de preț pentru sportul romînesc, un trofeu rîvnit de alpinii din toată lumea.

Fotografiile de Sorin CIULLI
Text redactat de V. SAVIN

Priveliști și... capcane pamiriene

În Pamir nu există păduri. Sub 3.500-4.000 m, limita vieții vegetale, zona pe care alpinii o numesc „în verde”, abundă pășunile alpine. Mai sus de această altitudine — nimic altceva decît stînci golașe, zăpezi veșnice, ghețari. Acolo imaginea aduce cu cea a munților noștri în timpul iernii, de deosebirea culorii cerului care, azuriu la orizont, este de un albastru din ce în ce mai închis cu cît îți arunci privirea mai sus pe boltă, pentru ca la zenit să fie de-a dreptul violet. Impresionant este cerul strălucitor al nopților pamiriene. Stelele luminează atît de puternic pe acest cer, încît la lumina lor distingîți cu claritate toate obiectele din jur. Deosebit de impresionant strălucesc aștrii Căii Laptelui. „Cînd am văzut-o prima oară — ne spune tov. Ciulli — pur și simplu m-am speriat: cerul era străbătut de o imensă torță aprinsă”.

Un fenomen mareț, ce oferă priveliști de neuitat, este răsăritul soarelui, cînd tîrșiturii și vîrfurile de gheață încep să prindă strălucire și culori.

De răsăritul și asfințitul soarelui sînt legate alte două fenomene: avalanșele și torențele. Și unele, și celelalte sînt provocate de topirile ghețurilor și zăpezilor, ca efect al razelor calde ale soarelui. Dar avalanșele mai pot fi provocate și de frigul brusc ce se lasă după intrarea versantului de zăpadă în umbra asfințitului, cînd din cauza înghețului se produce o dilatare a volumului straturilor de zăpadă, ce are drept efect prăbușiri. Din aceste pricinii, și avalanșele, și torențele se produc zilnic la ore fixe, ore pe care alpinii trebuie să le stabilească și să le cunoască cu precizie.

Priveliști fantastice oferă și apele pamiriene. În locul pîrașului cuminte pe care-l poți trece sîrînd din piatră în piatră — întâlnit în munții noștri — în văile Pamirului te vezi deodată în fața unui veritabil fluviu, care curge cu el bolovanii de mărimea unui autoturism. În văi, torențele au aspecte și denumiri de rîuri și fluvii permanente, însă regimul lor e variabil, în raport cu topirea ghețurilor-sursă. Astfel, dimi-

neața, la răsăritul soarelui, debitul de apă e minim, el începe să crească după ce soarele a răsărit și gheața se topește. Torontul crește în continuare pînă după apusul soarelui. Grupul de alpinii a trebuit să traverseze torontul Acik-Taș, apa de topire a ghețurilor Lenin. Traversările acestea sînt nu numai neplăcute, apa fiind deosebit de rece (foarte puțin peste zero grade), dar și periculoase, din cauza forței curentului.

Priveliști minunate prezintă imensi ghețari ai Pamirului, strălucitori în soare, cu un luciu metalic asemănător oțelului ușor oxidat. Dar cîte primejdii ascund acești ghețari! Escaladîndu-i, uneori alpinistul se poate trezi că pîtonul — care se înfige mult mai ușor decît în stîncă — a fost smuls din locul său. În asemenea cazuri, omul alunecă pe muntele de gheață, prăbușindu-se fără oprire. El poate fi salvat numai dacă rezistă coarda și tovarășii săi de care este legat sau dacă are prezența de spirit să se folosească așa cum trebuie de pioletul său (un mic tirnăcop obligatoriu în echipamentul alpinistului).

Dar la cățărările pe gheață se aluneacă — nu numai cînd se întîmplă o nefericită smulgeră din loc a pîtonului — de nenumărate ori pe zi. În aceste cazuri alpinistul trebuie neapărat să se succesească în cădere,

astfel încît să vină cu picioarele-n jos și capul în sus, după care trebuie să se întoarcă cu fața spre pantă și, cu pieptul, să apese în cetul cu înțelul pioletului în masa de gheață, transformîndu-l astfel într-o frînă. Aceste mișcări devin adevărate reflexe pentru cei ce escaladează Pamirul. Cu toate acestea, uneori alpinii experimentați nu izbutesc să le îndeplinească așa cum trebuie. Astfel, chiar în acest an și-au pierdut viața doi versați alpinii himalaieni, Noyce și Smith, care au făcut o ascensiune în Pamir împreună cu alți sportivi englezi și sovietici, în cadrul unei grupe conduse de celebrul alpinist englez Hunt (același care a condus expediția lui Hillary pe Everest). Unul din cei doi alpinii a căzut, celălalt a fost tras în cădere și n-a mai putut să frîneze, în câteva secunde ambii prăbușindu-se de la 1.000 de metri înălțime, sub privirile neputincioase ale tovarășilor de ascensiune.

O cădere asemănătoare a suferit și tov. Ciulli în Caucaz, dar viața i-a fost salvată prin prezența de spirit a unuia dintre colegii săi cehi, care s-a aruncat sub el, și-a înfipt bine pioletul în zăpadă și l-a prins în cădere.

Și mai mari sînt primejdiile pe care le prezintă crevassele. Aceste imense crăpături în masa ghețurilor se datoresc așa-nu-

mitei „curgeri” a ghețurilor. Masa de gheață, supusă unei presiuni uriașe, devine plastică și „curge”. Astfel, ghețarul Fedchenko din Pamir „curge” cam 1/2 metru pe zi. Înaintînd cu 150-180 m pe an. Un punct de sus, din vîrfurile ghețurilor, ajunge jos la poale după 500 de ani. Dacă cineva ar fi înfipt un obiect în gheața de pe vîrf acum 500 de ani, în timpul lui Ștefan cel Mare, acel obiect s-ar afla acum jos. Din cauza acestei curgeri permanente se produc crăpături ori de cîte ori masa de gheață își schimbă direcția, cotînd la dreapta sau la stînga sau trecînd peste o treaptă de stîncă. Ele sînt unore ori alt de înguste încît pot fi sărite ușor — alteori însă sînt largi, atîngînd 50-150 m. Căderea alpinistului în aceste crăpături este adesea echivalentă cu pierderea vieții. Doar coarda bine legată și eforturile tovarășilor de coardă mai pot salva pe cel căzut într-o crevasă. Acest lucru l-a putut constata în Pamir și tov. Ciulli, avînd de mai multe ori prilejul să guste din „plăcerea” prăbușirii în crevasse. Fîind totdeauna legat în coardă, el a fost salvat de tovarășii săi.

Într-o asemenea expediție simțămîntul de tovarășie, de prietenie, spiritul de colectiv, de solidaritate deplină între oameni atîng o treaptă superioară.

Bombay: vechi și nou în construcții și în mijlocul străzii.

Ce este INDIA

Ce este India?
O definește oare îmbinarea de poezie și filozofie, lirism și satiră, analiză socială și analiză psihologică din Sakuntala, drama în care Khalidasa a cîntat pentru cele 15 veacuri după el și pentru alte 15 viitoare forța și fragilitatea dragostei?

India este multilaterală și inepuizabilă ca Rabindranath Tagore, omul uimitor în care a izbucnit parcă întreaga energie creatoare a poporului încătușat de cotropitorii străini. Dacă personalitatea lui Tagore a fost contradictorie, ea a reflectat ceea ce unora le plăcea să numească „misteriosul fenomen indian”. Tagore scria „Sînt poet și nu pot de-

veni ostaș”, dar a luptat toată viața împotriva dominației colonialiștilor, împotriva violenței, minciunii, ignoranței, foamei. Fiind împotriva prejudecăților religioase, împotriva împărțirii în caste, el și-a manifestat totdeauna respectul față de Upanișade, văzînd în cultivarea tradițiilor o formă de autoapărare a poporului indian. Una din maximele lui preferate era cea scrisă de tatăl său pe frontispiciul casei: „Nu te închina nici unui idol, nu jigni credința nimănui”.

Se spunea: India este Gandhi. Dar cei ce înțelegeau prin aceasta numai nonviolența preferau să ia aparența drept esență și să vadă în neîmpăcatul răzvrătit un contemplator resemnat.

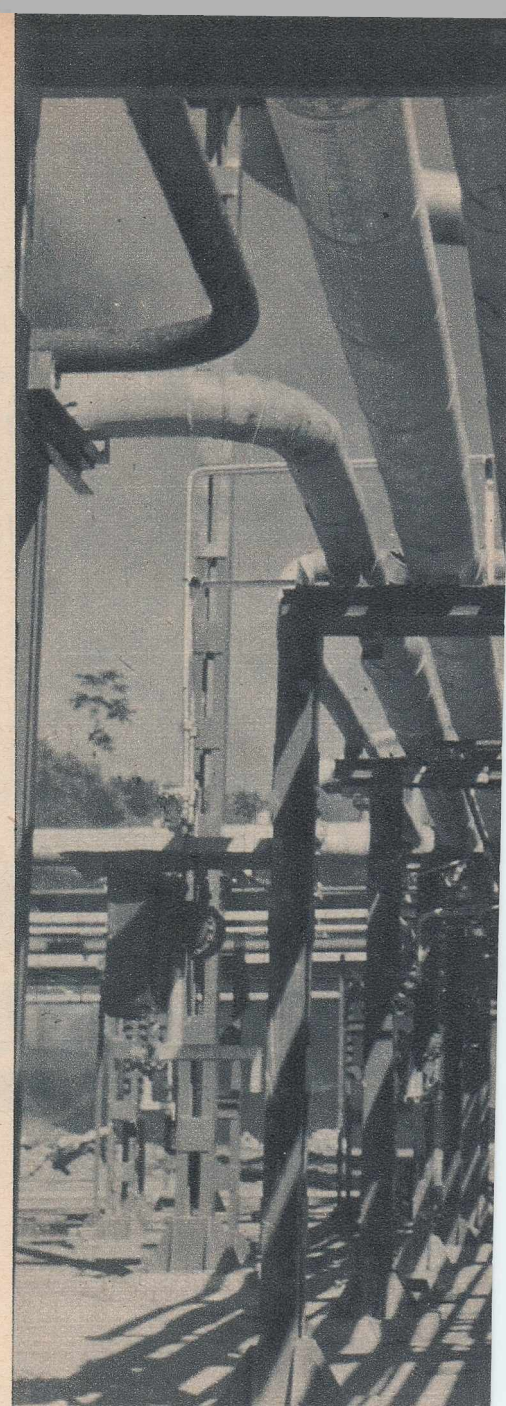
Geniul poporului indian s-a intruchipat la fel de monumental în cultura materială și în creația spirituală.

Una dintre crimele care trebuie să apese cel mai greu conștiința încărcată a civilizației capitaliste este înrobirea colonială, jefuirea și umilirea purtătorilor unei civilizații atât de vechi și de subtile ca cea a Indiei.

Astăzi, o Indie întinerită pentru că a devenit liberă năzuiește către lumina bunăstării. Și, ceea ce este cu adevărat remarcabil, ea se străduiește să deschidă aceeași cale celor ce mai sînt încă năpăstuiți. Campioană a anticolonialismului — iată cel mai potrivit rol pe care și-l putea alege o țară mare după

O secție a modernel rafinării de la Noonmati, la a cărei inaugurare primul ministru al Indiei, Jawaharlal Nehru, a declarat: „Această rafinărie a fost construită ca urmare a colaborării dintre noi și guvernul român. Colaborarea a fost încununată de succes, iar roadele ei sînt dintre cele mai bune”.

Este cumva Kriṣṇakālī, „floarea neagră” despre care Tagore a scris un cîntec de dragoste și jale? Sau este cealaltă Kriṣṇakālī, despre care un tînăr poet a scris mult mai tîrziu un cîntec de mînie și speranță?

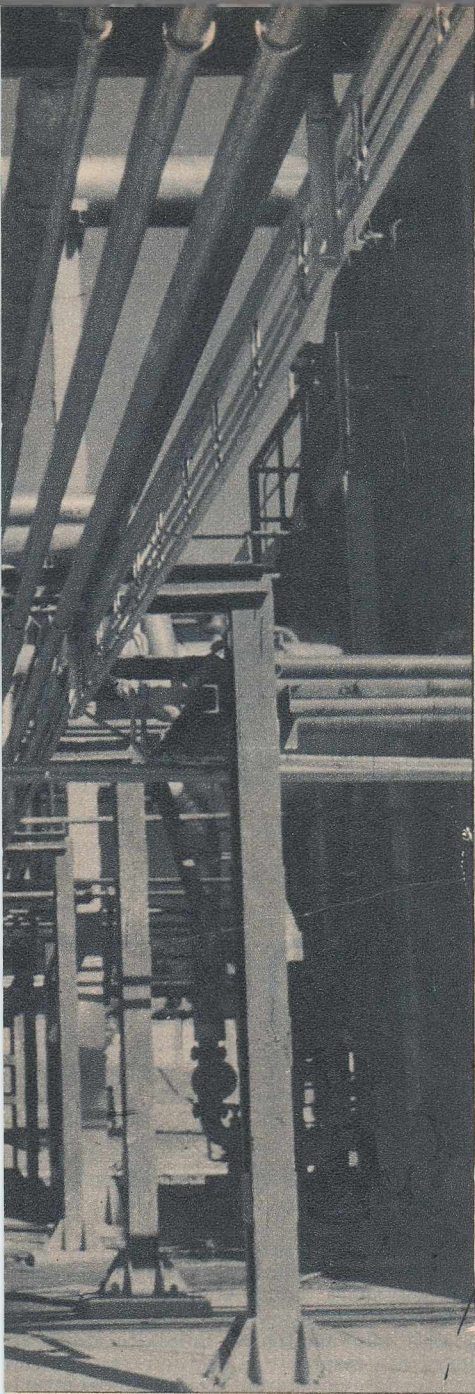
eliberarea de o asuprire ale cărei victime s numărat pe teritoriul ei cu milioanele.

Cu 16 ani în urmă, India nu exista ca s Politica ei externă a situat-o în acest timp scurt printre puterile al căror cuv cîntărește greu pe arena internațională. lista autorilor inițiativelor favorabile p apare adesea numele lui Jawaharlal Nel Nu este deci de mirare că India are priei numeroși în întreaga lume.

Căutînd căi de creștere care s-o fereea într-o oarecare măsură de anarhia capita mului, India încearcă să folosească în a mite domeniul economic exemplul țărilor cialiste, cu care întreține relații de colabor Cîteva puncte de pe harta Indiei sînt act mente „citadele ale prieteniei romîno diene”. Expresia aparține profesorului hiṇḍar Singh, secretarul Asociației de p tenie indo-romîne. Domnia sa enumeră p tre aceste citadele Cambay, Gauhati, Ja lamuki și alte centre petrolifere care contribui la asigurarea independenței nomice a Indiei.

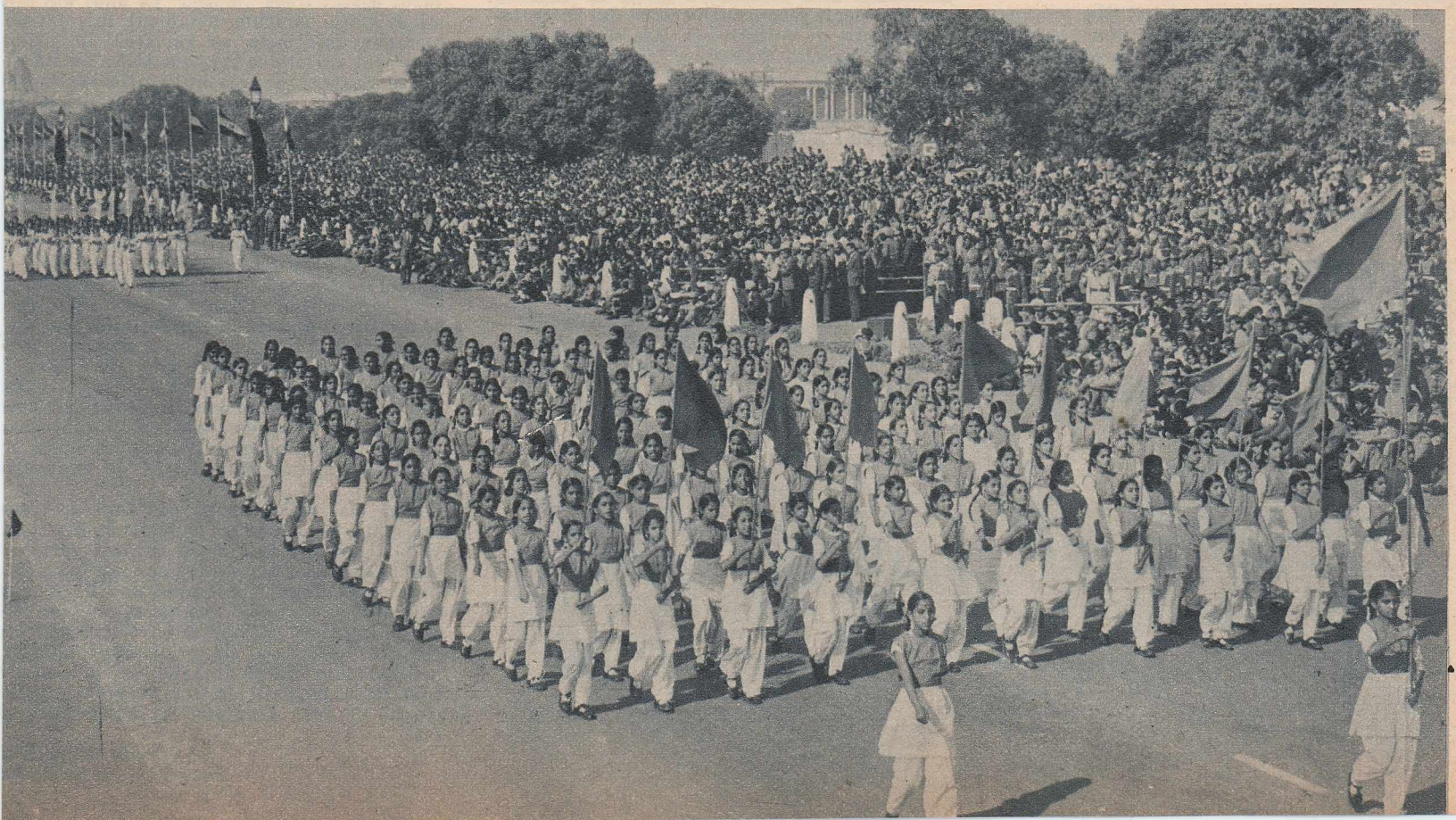
Așadar, ce este India?

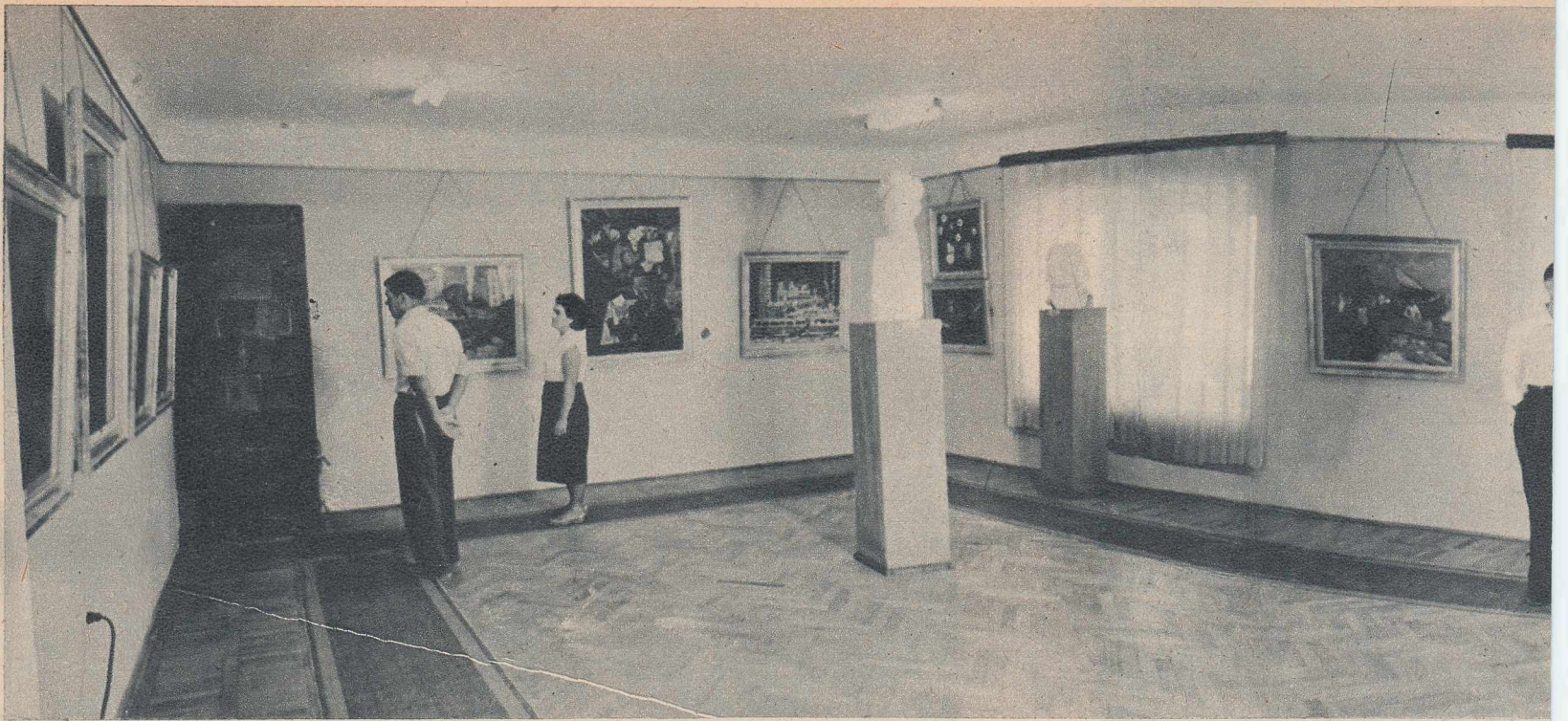
Publicistul austriac Sichrowski a dat celentei sale cărți de reportaj titlul su tiv „India își șterge lacrimile”. Nu este parte vremea cînd ea va arăta lumii un c surizător, proaspăt, dar păstrîndu-și tr turile clasice nepieritoare.

India se transformă, se modernizează, dar frumusețea pitorească a dansului indian se păstrează aproape nealterată de veacuri.

Tinerele fete au toate motivele să fie vesele la 26 ianuarie, sărbătoarea zilei Republicii. Problema egalității în drepturi a femeii indiene a început să se pună numai după eliberare.

Muzeul din comuna

Ne-am obișnuit să admirăm o sculptură sau un tablou proaspăt în Galeriile de artă de pe bd. Magheru, în sala Dalles din București sau într-una din numeroasele expoziții aflate în mai toate orașele noastre. Dar nu ne mai miră nici prezența pe pereții unei săli special construite într-o comună oarecare, a unui tablou de curind ieșit din mâna pictorului. Recunoaștem aici o evoluție firească: o dată cu belșugul, cu știința de carte, în satul nostru pătrunde tot mai mult dragostea pentru frumos.

Se pare că țărani colectivisti din comuna Limanu, regiunea Dobrogea, sînt printre primii care au pus tuburile fluorescente să facă același lucru ca în sala Dalles, adică să sublinieze frumusețea unei recente opere a artiștilor noștri plastici. Ei și-au adus la ei acasă pictura, sculptura și grafica contem-

porană. Lucrul acesta îl află oricine de cum intră pe ulița mare a satului: afișul „Muzeul sătesc de artă din Limanu, pictură, sculptură și grafică contemporană” te îndeamnă să-l vizitezi.

Colectivisti din Limanu sînt iubitori ai muzicii și dansului. Căminul lor cultural e cunoscut în toată regiunea. Aici au îndrăgit ei, alături de dansul din bătrîni, un tablou sau o sculptură despre care li se vorbea în unele seri. Inițiativa Muzeului de artă din Constanța de a deschide o secție în Limanu n-a fost decît răspunsul necesar dat interesului dovedit de colectivisti. Așa se face că în trei săli special amenajate și-au găsit locul cîteva lucrări valoroase ale artiștilor noștri plastici.

De fapt muzeul începe încă de la intrarea în Căminul cultural; gravurile înșiruite pe

pereții holurilor ce duc către sălile propriu-zise sînt o chemare și o carte de vizită, în același timp.

O anumită așezare, bine gîndită, înlesnește de la bun început înțelegerea exponatelor: bunăoară, compozițiilor și sculpturilor de dimensiuni mai mari le-a fost destinată sala cea mai cuprinzătoare. Celelalte două sînt rezervate, respectiv, picturii și graficii. Sînt aici cîteva zeci de lucrări reprezentative pentru dezvoltarea plasticii noastre în ultimă vreme. Numele de „sătesc” pe care l-au văzut așezat lângă „muzeu” pe unul din afișuri mi se pare oarecum nelalocul lui, întrucît lucrările înfățișate se remarcă în primul rînd prin varietatea lor tematică. Există aici multe, poate chiar prea multe peisaje citadine, portrete, scene istorice, cîteva natuiri statice realizate în linii și culori moderne, busturi de muncitori și ale citorva artiști de seamă (Enescu, Luchian) și, bineînțeles, tablouri cu subiecte luate din viața satului.

Am văzut localnici și vizitatori din alte sate opriți îndelung în fața unor admirabile portrete de colectivisti realizate de H.I. Catargi, a gravurii „Drum printre holde” de Marcel Chirnoagă, a acuarelei „Brigadă de fete” aparținînd Mariei Constantin. Nu de mirare că atenția le este reținută mai mult de astfel de tablouri. Aici se recunosc pe înșiși. De aceea, muzeul n-ar avea decît să câștige dacă ar mai adăuga colecției cîteva lucrări plastice inspirate din realitățile satului nostru, în special ale celui dobrogean („Peisaj din Babadag” și „Peisaj dobrogean” a Vioricăi Popescu sînt destul de convenționale).

„Cel mai tînăr muzeu din țară ar trebui îmbogățit” — spunea un colectivist din Negru Vodă. Oamenii de aici au căpătat gustul liniilor, culorilor și volumelor. Dar nu pur și simplu de dragul contemplării. Cîteva „simpatizanți ai picturii” (așa au semnat în cartea de impresii) au mărturisit că și-ar dori un cerc de pictură pe lângă căminul cultural.

După cum era și de așteptat, muzeul din Limanu a devenit, în scurtă vreme, primă școală de arte frumoase în acest capăt de țară.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINE

La o vîrstă înaintată, el descoperă bucuria artei.

Expoziția este zilnic vizitată de colecți-viști ←

Colectivistei Anas-tasia Marinică îi place sculptura. →

noastră

Se pare că pe cei mai mici vizitatori i-au cucerit acești dansatori. ↓

Povestea vorbeii

CUVINTE INVENTATE

În cursul istoriei lor milenare, limbile se schimbă și se îmbogățesc necontenit. E de la sine înțeles că, astăzi, avem nevoie de mai multe cuvinte decât acum trei-patru sute de ani. În toate domeniile de activitate apar noțiuni noi, oamenii creează obiecte noi, și pentru aceste noțiuni și obiecte e nevoie de cuvinte noi, care să le denumească. De multe ori data primei folosiri în scris a unui termen științific sau tehnic poate fi stabilită cu destulă precizie.

Se știe astfel că aluminiul și-a primit numele în 1812, la propunerea învățatului englez Havy. Olandezul Van Helmont, care a trăit între 1577 și 1644, e creatorul cuvântului internațional gaz. Inventatorul unui instrument muzical foarte bine cunoscut astăzi, acordeonul, a născocit în 1829 termenul german Akkordion. O dată cu obiectul s-a răspândit și cuvântul care îl denumea.

Mulți ar vrea să afle cum se „inventează” cuvintele noi din știință și tehnică. De fapt nu e vorba de o invenție propriu-zisă, adică termenii nu reprezintă niște

potriviri întâmplătoare de sunete. De obicei, se fac ca bază cuvinte latinești și grecești ai căror sens se potrivește oarecum cu conținutul noțiunilor noi.

Filozoful francez Auguste Comte a creat în 1830 cuvântul altruism (opus lui egoism), folosind pentru aceasta latinescul alter, care înseamnă „altul” (opus lui ego — „eu”). Cineva care îi iubește pe alții mai mult decât pe sine este un altruist. Cinematograful, inventat în 1895 de frații Lumière, a fost numit astfel prin combinarea cuvintelor grecești kinema — „mişcare” și graphein — „a descrie”. Filmul este într-adevăr un mijloc de „a descrie mișcări”.

Microbul este o vechituitoare foarte mică; exact acest lucru îl exprimă cele două cuvinte grecești din care e alcătuit: mikros — „mic” și bios — „viață”. Noul termen a fost propus în 1878 de către doctorul francez Sédillot, într-o comunicare ținută la Academia de științe din Paris. Pentru a „inventă” cuvântul, Sédillot s-a consultat în prealabil cu cunoscuții savanți Pasteur și Littré.

Sorin STATI

DE VÎNZARE

Revista vest-germană „Bunte Illustrierte” publică într-unul din numerele sale o știre care arată pînă unde poate ajunge afacerismul în S.U.A. O agenție imobiliară aparținând unui anume Pollock anunță „publicul ama-

tor” că în cartierul Bronx din New York se află de vânzare o... „biserică din cărămidă cu 1.200 de locuri, cu birouri, orgă, sală de mese...” În fotografie, obiectul ofertei și anunțul de vânzare.

Colțul cosmeticiei

FRUMUSEȚEA PĂRULUI

Se știe că îngrijirea părului începe cu spălarea lui, care trebuie să aibă loc la interval de 10-14 zile maximum. Săpunul pe care îl întrebuițăm diferă de la caz la caz. Se recomandă săpunul de sulf pentru a înlătura unele mîncărimi ale pielii capului, cel de gudron împotriva mătreații. Spălarea cu gălbenuș de ou este indicat în combaterea debilității firului de păr; în acest caz, părul trebuie foarte bine limpezit, deoarece eventualele resturi de gălbenuș se pot descompune.

O altă îngrijire obligatorie este pieptănatul; despărțim părul în suvițe și-l periem de la rădăcină spre vîrf și apoi în toate direcțiile; în felul acesta, grăsimea secretată de glandele sebacee se întinde pe toată lungimea firului de păr, dîndu-i luciu și suplete.

Pentru a îndepărta mătreața întîlnită la toate categoriile de păr, atît la cel uscat cît și la cel gras, după spălat se masează ușor pielea și rădăcina firului de păr cu „Seboderma”. Unui păr sănătos i se pot face zilnic fricțiuni la rădăcină cu un tampon de vată îmbibat în loțiunea „București”, care este tonică și dezinfectantă.

Încărunțirea, mai ales cea prematură, este încă una din nemulțumirile pe care ni le poate produce părul. Regeneratoarele de păr fiind toxice, trebuie folosite sub supravegherea medicului. Dacă se recurge la soluția vopsirii părului, aceasta trebuie făcută la coafor, unde mai întîi se încearcă dacă pielea suportă substanța respectivă.

Georgeta MĂLIN

De vorbă cu medicul

REUMATISMUL (I)

Prin acest articol răspundem unui mare număr de cititori ai revistei noastre, printre care: Cimpeanu Vlad (Roman), Gherculescu Aurel (Craiova), Petrescu Margareta (Constanța), Georgescu Pețre (Timișoara) și alții.

În trecut prin reumatism se înțelegeau orice fel de afecțiuni ale articulațiilor și mușchilor. Acum prin reumatism știința medicală denumește o anumită îmbolnăvire a întregului organism, în care în mod constant este afectată inima. Inflamarea articulațiilor nu este prezentă totdeauna. Mai mult de jumătate din cazurile de reumatism evoluează fără afectarea articulațiilor. S-a mai constatat că în timp ce articulațiile inflamate se vindecă fără a lăsa nici o urmă, îmbolnăvirea inimii prin reumatism are repercusiuni de lungă durată.

Cum apare boala? La bolnavii de reumatism se instalează mai întîi un proces inflamator localizat la mușchii inimii, însoțit de o indispoziție generală cu stare de oboseală, de ridicarea temperaturii corpului, de greutate în respirație, palpitații și dureri în regiunea inimii. Această inflamație se localizează pe valvulele inimii și după vindecare lasă în urmă niște cicatrice care modifică forma normală a valvulelor. Acest lucru face ca ele să nu se închidă bine la fiecare contracție a inimii, ceea ce duce la tulburări ale circulației sîngelui. Cu timpul, inima se dilată și se ajunge la stadiul de insuficiență cardiacă.

Vîrstă cea mai expusă îmbolnăvirilor este perioada școlară a copiilor. Boala atacă însă și pe adulți. După 40 de ani accesul de reumatism acut este mult mai rar. La început simptomele bolii se manifestă nu-

mai cu o ușoară indispoziție sau foarte discrete dureri ale articulațiilor. Acest fapt face ca bolnavii să nu consulte medicul, iar tratamentul întîrzie. În cazul acesta boala merge spre complicații care pot duce — cum am arătat — la insuficiență cardiacă.

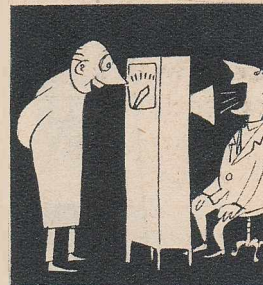
Atunci cînd reumatismul atacă articulațiile, boala începe printr-o urcare bruscă a temperaturii pînă la 40 de grade și inflamarea însoțită de dureri a unei articulații. După cîteva zile fenomenele inflamatorii și dureroase trec la o altă articulație. Astfel boala durează vreo patru săptămîni, trecînd de la o articulație la alta, în care timp bolnavul slăbește și se anemiează. După această perioadă umflăturile articulațiilor dispar, iar bolnavul începe să se miște destul de ușor. Dacă în ceea ce privește articulațiile se pare că boala e vindecată, inflamația inimii își continuă evoluția încă cîteva luni. Nu numai articulațiile și inima sînt afectate de reumatism, ci și alte organe ca: rinichii, ficatul, pielea și sistemul nervos.

În multe cazuri, după un timp — care nu poate fi determinat — se poate repeta atacul acut de reumatism, care va agrava și mai mult leziunile inițiale ale inimii.

Printre cauzele care duc cel mai frecvent la îmbolnăvire sînt anginele și focarele de infecție cronică din organism. După 10-12 zile de la o amigdalită poate să apară un atac acut de reumatism. Boala mai poate apărea după o gripă. De asemenea, dinții cariati, inflamațiile cronice ale urechii mijlocii și ale sinusurilor feței pot constitui tot atîtea cauze de îmbolnăvire.

Despre prevenirea și tratamentul reumatismului, vom vorbi în numărul viitor.

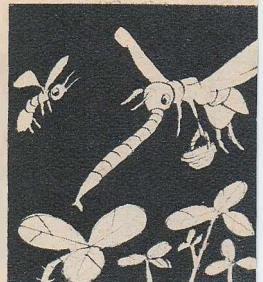
Dr. Silviu GHEREA

AMPRENTĂ... VOCAL

Fizicienii lucrează de a de zile la elaborarea unor „spectrograme” ale vocii omenești. Într-o comunicare publicată recent la o sesiune a Asociației pentru probleme acustice din Statele Unite, s-au descris experiențele efectuate pentru a stabili unicitatea caracteristicilor vocale ale diferitelor persoane. Intensitatea sunetului este exprimată prin numărul de linii închise sau mai deschise a liniilor, precum prin înălțimile și înălțimile le de pe „harta” contururilor vocale, înregistrată prin metodele electronice moderne.

Încercînd să identifice vorbitorul prin „spectrograma” sa vocală, cercetătorii experimentați au putut da răspunsul corect la 97 sută din cazuri la un total de 25.000. Asemenea identificări prin „amprenta” caldă ar putea eventual locui amprentele digitale.

CÎND TROMPA ALBINEI E PRE SCURTĂ

Există unele flori a căror corolă este atît de adînc încît trompa albinei nu poate pătrunde să culească nectarul. Acesta e cazul foții roșu care crește mari întîinderi în Uniunea Sovietică.

Pentru remedierea acestor neajunsuri, apicultorii sovietici au încercat deopotri să modifice atît forma trifoiului roșu, cît și pe a trompei albinelor.

După selecții numeroase care au durat 10 ani, N. Smaragdova de la Stațiunea biologică din Moscova a ținut un frumos succes.

Noul tip de albină ar trompa de aproape trei ori mai mare (9,1 mm) decît cea a albinelor obișnuite (3,5 mm). În același timp s-a obținut și o specie trifol cu adîncimea floricelii mai mică, astfel încît albinele pot extrage comod nectarul.

DE-A-ND-O-ASE-LE-A

1	C	R	I	T	I	C	A		9	R	10	11
2	L	E	N	E	S							
3	O		E	N								
4	S		L									
5	C		E									
6	A											
			S	I	N	G	U	R		C	A	L
8									T			
9									A			
10									P			
11									I			

ORIZONTAL: 1) Laudă — Plîns. 2) Harnic — A grăbi. 3) Hain — Arar. 4) Subsol — Butonieră. 5) Talpă — Trombonist. 6) Ață — Popasuri — Buturugă. 7) Laolaltă — Iapă! 8) Vrajbă. 9) Deponent — Ură. 10) Sîndriță — Vinător! 11) Cenușă — Clădit.

VERTICAL: 1) Pui — Mijloc. 2) Tractor — Ocupat! 3) Brățări — Bulevard. 4) Fără obraz! — Fondant! 5) Contrazicere (fig.) — Operă. 6) Veterinari. 7) Ponei — Bălăi — An. 8) Top-

tan — Halbe! 9) Sport — Oaie! 10) Febrilitate — Secundă. 11) Nouă! — Poem.

DEZLEGAREA JOCLULI „DRUMURI”, APĂRUT ÎN Nr. TREC

1) Esență — Frică. 2) Melodii — Oraș. 3) Id — Rendis — 4) Nou — Iși — Utan. 5) Ei — V — Ele — Ari. 6) S — — Aștri. 7) Cabană — Oră — O. 8) Uliță — Ape — Cp. Isanos — Cale. 10) Ațe — Itinerar. 11) Ne — Hai — rare. 12) Ataș — Cinema.

Cele mai mari cascade

„Care sînt cele mai renumite căderi de apă de pe întregul glob?”

AL. CUCU
elev, Bîrlad

Răspunde prof. univ. IANCU MIHAI, de la Facultatea de geologic-geografie a Universității din București.

Cînd, la 17 noiembrie 1855, cunoscutul explorator David Livingstone a văzut pentru prima dată cascada Victoria de pe fluviul Zambezi, din Rhodesia, a exclamat: „Nu există cuvinte care să-ți poată reda imaginea unui astfel de spectacol; nici cel mai desăvîrșit pictor nu va putea înfățișa reodată în tablourile sale această măreție”.

Intr-adevăr, lățimea de aproape 2 km a fluviului și căderea torrențială a apelor la înălțimea de 122 m oferă o priveliște de neuitat.

Cascadele reprezintă unul din cele mai interesante fenomene ale naturii. Unele atrag prin înălțime, lățime prin lățimea lor, în volumul mare al apelor care se rostogolesc la vale. Înăuntru în America de

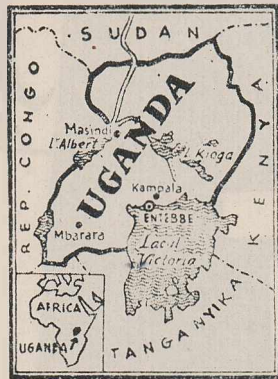
Cascadele Victoria de pe fluviul Zambezi — una din cele mai vestite căderi de apă din lume.

Id, cascada Iguazu, de pe fluviul Iguazu, afluent al Paraná, este lățime de circa 2 km și înălțime de 64 m. În timpul de cascada Angel, pe râul Ciurun, din bazinul Orinoco-ului, are o suviță de apă destul de îngustă, iar care cade de la înălțimea de 978 m! Impresionantă este și cascada Niagara din America de Nord, lățime de 900 m și înălțime de 49 m.

Pe fluviul Congo — cel mai lung în ape din Africa — nu mai puțin de 7 cascade, totalizînd o cădere de circa 40 m.

De asemenea, în întinsul continent asiatic, cu cei mai înalți munți de pe suprafața pămîntului, sînt numeroase cascade, una dintre cele mai mari aflîndu-se în zona de sud-vest a Indiei: cascada Gersoppa, pe râul aravati.

Numeroase sînt și cascadele din cuprinsul continentului european. Apele cascadei Staubbach, din Alpii Elvețieni, se aruncă la 305 m înălțime, iar cascadele Gavarnie, din Alpii Pirinei, de la 422 m înălțime, munții vechi ai Scandinaviei, pragurile pe care se rostogolesc riurile sînt foarte înalte (Bélvédék, de exemplu, are 6 m) și de o frumusețe batică.

Încă o țară independentă: Uganda

„Intruți la 9 octombrie Uganda își va câștiga independența, doresc să cunosc câteva date despre această țară”.

N. ANGHELOPOL
București, Calea Plevnei 26 A

Răspunde S. GALERIU, ziarist.

Uganda este una din cele mai fertile țări ale Africii. Ea are granițe comune cu Sudan, Congo (Leopoldville), Ruanda, Tanganyika și Kenya. Limba oficială a țării este engleza, deși majoritatea populației vorbește dialectul local, luganda.

Cea mai mare parte a lacului Victoria se află pe teritoriul acestui stat. De altfel din întreaga suprafață a țării, de 243.410 km p, 35.431 km p ocupă apele. În Uganda se cultivă bumbac, cafea, ceai, tutun, trestie de zahăr, porumb, mei etc., iar subsolul conține importante rezerve de cobalt, aur, sare, cupru, fier, nichel, cobalt etc.

Ocupînd țara în anul 1894, colonialiștii englezi au trecut rapid la „valorificarea” bogățiilor ei. Condițiile în care s-a produs această „valorificare” sînt plastic redată de declarația făcută în 1935, la o conferință a plantatorilor, de către guvernatorul de atunci al protectoratului, F. Mitchell: „Muncitorii indigeni, prost alimentați, care trăiesc în condiții primitive, cărora li se pot plăti 5-6 șilingi pe

Doi copii din Uganda.

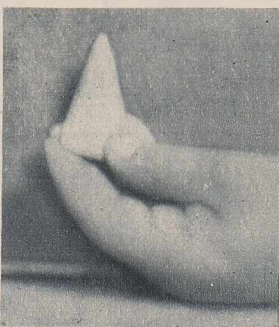
luna — spunea el — constituie, după cît se pare, cea mai mare bogăție din lume”.

Țara numără peste 6.600.000 locuitori — 99 la sută din ei sînt africani de origine bantu și negri nilotici, restul populației fiind format din indien și un număr restrîns de europeni și arabi. Din cauza mizeriei, mortalitatea este impresionant de ridicată. Din 1.000 de copii, 400 nu ating vârsta de 14 ani datorită subnutriției, iar bolile secerate alte mii și mii de vieți. Condițiile create muncitorilor din întreprinderile și de pe plantațiile colonialiștilor sînt inumane și istovitoare. Un cercetător englez, F. Powesland, care a vizitat Uganda în deceniul al patrulea al secolului nostru, arăta că pînă și în cele mai fertile provincii, Buganda și Provincia de Est (țara are organizare federală, fiind împărțită în patru provincii: de Est, de Vest, de Nord și Buganda, aceasta din urmă condusă de un monarh ereditar, numit Kabaka), africanii sînt muritori de foame.

Ca urmare a luptei de eliberare împotriva cruntei exploatare colonialiste, Anglia a fost silită să acorde în luna martie a anului acesta o anumită autonomie locală Ugandei.

Cîteva luni mai tîrziu, în iunie, la conferința care a avut loc la Londra, guvernul englez a fost nevoit să satisfacă cererea populației Ugandei, consimțînd să fie proclamată independența acestei țări.

Cîndva, acum 50 de milioane de ani

Dintele unui rechîn care a trăit acum aproximativ 50 de milioane de ani.

Sînt profesor de geologie în orașul Cîmpulung-Muscel și vă fac cunoscută o descoperire interesantă, legată de trecutul foarte îndepărtat al pămîntului în care locuiesc. Iată despre ce este vorba: muncitorii pietrari de la Albești, raionul Muscel, găsesc uneori printre straturile de calcar ale carierei urmele unor rechini uriași. Se apreciază că aceștia au trăit aici în urmă cu aproximativ 50 de milioane de ani, într-un golf al fostei Mări Eocene. Rechini despre care vă scriu sînt denumiți de paleontologi Charcharodon angustidens și Lamna elegans, iar în cariera de la Albești s-au păstrat mai ales dinții lor, lungi la

prima din specii de 6-7 centimetri și, la cealaltă, de 2-2,5 cm. Fiecare asemenea rechîn avea sute de dinți. Unele din piesele descoperite sînt expuse acum la muzeul de științe naturale al liceului „Dinicu Goleșcu” din orașul nostru, iar o parte din cariera de la Albești, în care se găsesc fosile, a fost declarată monument al naturii, pentru valoarea ei științifică.

AI. BERA
profesor,
Cîmpulung-Muscel

De ce tremură omul la frig?

La această întrebare, pusă de Ion MARCU din Craiova, răspunde dr. R. FLORU, candidat în științe medicale, de la Institutul de fiziologie al Academiei R.P. Romîne.

Menținerea unei temperaturi constante a corpului omensc reprezintă o condiție obligatorie pentru buna desfășurare a proceselor vitale care au loc în organism. Modificări de cîteva grade ale temperaturii corpului schimbă activitatea fermenturilor, viteza circulației sîngelui, activitatea sistemului nervos etc.

Păstrarea constantă a temperaturii corpului omensc se face prin echilibrarea producerii de căldură cu pierderile de căldură. Omul pierde căldură în special prin iradiere termică, prin evaporarea apei la suprafața corpului (transpirație) sau prin căile respiratorii.

La baza creierului (hipotalamus), se află o regiune care reglează echilibrul termic în raport cu temperatura mediului înconjurător, iar izvoarele căldurii corpului se găsesc în activitatea diferitelor organe, precum și în transformările chimice ale substanțelor alimentare care înmagazinează energie. Compensarea pierderilor de căldură se face în primul rînd printr-o activitate crescută a ficatului și a mușchilor. În aceste organe are loc transformarea rezervei de glicogen (forma de depozitare a zahărului) cu eliberare de căldură. Cînd omul stă în frig, organismul lucrează pentru recuperarea pierderilor de căldură. În mușchi, producerea de căldură este însoțită de tremurături musculare: crește tensiunea mușchilor, au loc contracții și relaxări incomplete ale flexorilor și extensorilor într-o succesiune rapidă, crește cantitatea de sînge în mușchi, iar căldura produsă este transportată în întreg organismul. Iată deci, pe scurt, cum se explică de ce tremură omul, cînd temperatura mediului înconjurător e scăzută.

Pe scurt

AGNETA DIACONU, elevă, Făgăraș. Ne-au bucurat aprecierile despre „Flacăra”. Ca să deveniți fotocorespondenți revistei noastre, trebuie să ne trimiteți imagini foto format 9x12 cm, realizate artistic și redînd aspecte din viața socială, activitatea culturală, colțuri pitorești de natură, peisajul nou al patriei noastre, figuri interesante de constructori ai socialismului etc., precum și poze ce critică unele cazuri de rămnere în urmă.

V. ZAVODĂ, Topleț. Mulțumim pentru propunerea făcută. Fotografia de la grădinița din comuna Peri ar fi fost mai interesantă dacă îi surprindeați pe copii în timpul desfășurării unui program.

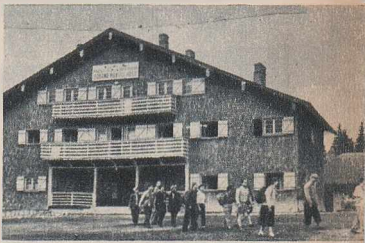
Cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Felicia Tăutu, elevă, Tg. Neamț, str. Cuza Vodă nr. 136; despre film; Ion P. Niculescu, student, Cluj, casa poștală 143 of. I: turism, muzică, literatură; Gheorghe Turcu, muncitor la I.O.I.L. „Artă lemnului”, Brăila: teatru, film, literatură, muzică, sport și schimb de ilustrate; Doru Stanciu, student, Timișoara, str. Mihai Viteazul, căminul nr. 1: film, sport și schimb de ilustrate; Gh. Capățînă, lăcătuș mecanic, Hunedoara, post restant: despre prietenie și schimb de ilustrate; Elena Homein, elevă, Pașcani, str. Avram Iancu, nr. 57: folclor, sport, literatură, muzică și schimb de ilustrate; Nicolae Tudose, profesor, Lugoj, str. Vasile Roaită nr. 4: geografie, istorie și schimb de ilustrate; Marin I. Puicin, șef contabil, com. Predești, reg. Oltenia: literatură, sport, muzică, filatelie și schimb de ilustrate; Nicolae Crivoianu și Iacob Pepenar, studenți, Timișoara, piața Horașului nr. 1: teme diverse; Pandele M. Toma, student, Institutul de mine, căminul nr. 1, Petroșeni, reg. Hunedoara: muzică și schimb de ilustrate; Mariana Sprinceană, elevă, com. Viziru, raionul Brăila: filatelie, ilustrație, literatură, artă; Virgil Căree, elev: ilustrație; Cecilia Viță, elevă, Ploiești, str. Constanței nr. 22: ilustrație; Dimitrie Boghean, miner, Vulcan, str. Independenței 4/1, reg. Hunedoara: ilustrație; Adrian Neguțzi, marinier, post restant, Mangalia: ilustrație; Mihai Săndulescu, elev, Chitila (reg. București), str. Ana Ipătescu nr. 2: sport, turism, muzică ușoară, ilustrație; Eugen Thanu, elev, Bistrița, str. general Grigorescu nr. 9: filatelie, ilustrație; Corneliu Garofeanu, elev, Trgoviște, str. Ciprian Porumbescu nr. 9: muzică, ilustrație; Iosif Dejeu, funcționar la C.E.C., Șimleul Silvaniei, reg. Crișana: ilustrație.

De la fotocorespondenți

Vă trimitem spre publicare fotografia unei uriașe „ciuperce” din beton și fier, care adăpostește un restaurant. Este vorba de o construcție modernă, ridicată de curînd chiar pe apa Bistriței, la Piatra Neamț. Astfel capătă și mai mult farmec unul dintre colțurile pitorești ale orașului. (Constanța BURSUC, Bacău)

La cabana „Muntele roșu”. (Aurel BALABAN, Pitești)

FLACĂRA

revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 40 (384)
6 octombrie 1962

REDACTIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCIINTEI

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

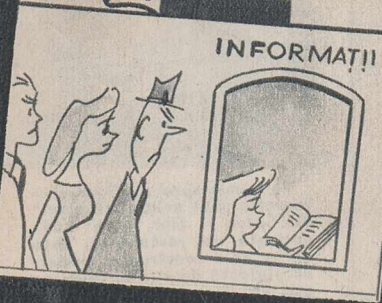
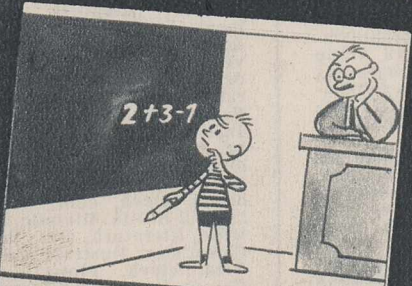
PREȚUL
ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Jurnal - metraje

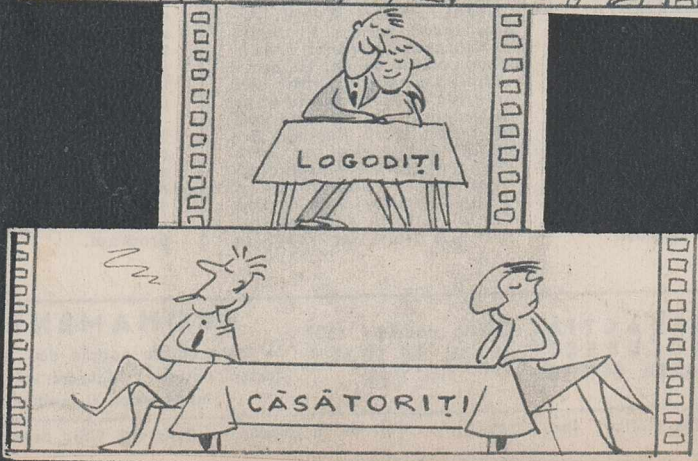
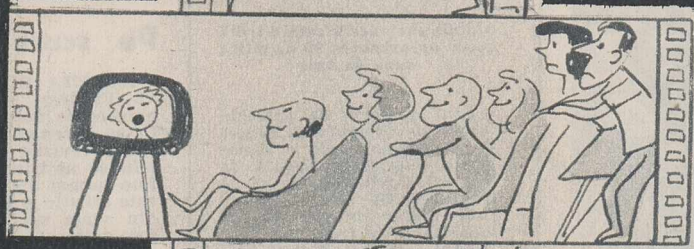
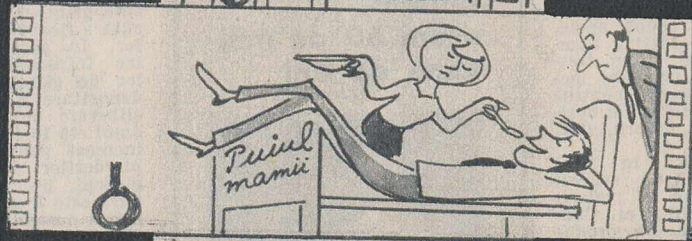
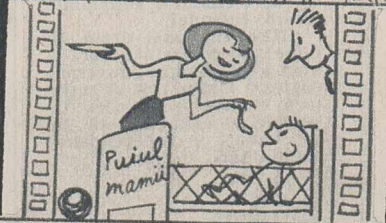
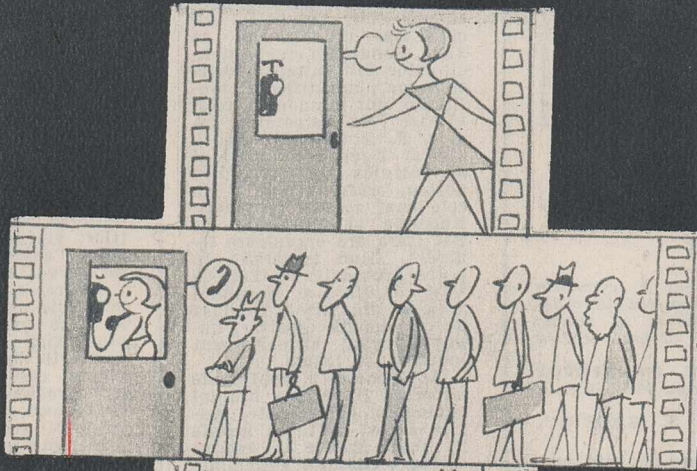
de Nell COBAR

CINEMASCOP

FILME MUTE

FILM SONOR

FIL
COLO

